

*Filmpolitisk framgång för Teaterförbundet
Kreativ krock när opera möter cirkus
Eldsjälen Linnéa tar Fäboland till Boden!*

NR: 6-2016

scen & film

Teaterförbundets tidning

Många ljuspunkter i höstmörkret!

I **FÖRRA NUMRET** AV Scen & film skrev jag om vår förvåning (och irritation) över att Teaterförbundet för scen och film inte getts några platser i de branschråd som Svenska Filminstitutet ska tillsätta. Branschråden är den möjlighet till större inflytande som signalerats från Kulturdepartementet, efter att det tidigare filmavtalet sagts upp. Att alla våra filmarbetare och skådespelare inte "fanns på kartan" var minst sagt provocerande.

Desto roligare då att nu konstatera att Filminstitutet tänkt om! De från början tre råden har utökats till fyra, och Teaterförbundet har plats för representation i tre av dessa. Det känns oerhört bra att vårt arbete för detta gav resultat. I skrivande stund pågår nomineringsarbetet i de yrkesavdelningar som är berörda, att föreslå personer i råden för "Utveckling och produktion", "Spridning och visning" samt "Filmarvsfrågor". Första mötet är i december så det är snabba ryck!

Mer positivt: Teaterförbundet har i slutet av oktober sänt ut en enkät med frågor riktade till tv-området, främst till personer som arbetar med foto och ljud. Vi vill kartlägga och få information om arbetstider, arbetsmiljö och ersättningar. Och naturligtvis rekrytera fler nya yrkesgrupper. På fyra dagar hade mer än 500 personer svarat på enkäten. Det är unikt och talar sitt tydliga språk. Det blir grundläggande för vårt kommande arbete, tack alla!

I slutet av september hade FIA, den internationella organisationen för utövande konstnärer inom scen och film, sin 21:a kongress i São Paulo, Brasilien. Om jag inte hade snubblat och skadat min axel, hade jag varit där. Nu fick jag stanna hemma och har därför bitt vår förbundsledare Mika Romanus berätta, så här beskriver hon kongressen:

"I en globaliserad värld blir det allt viktigare att arbeta tillsammans med våra kärnfrågor. Årets kongress hade *Acting for Diversity* som tema, vilket tydliggör att frågor som är centrala i vårt förbund även står högt på agendan för förbund runt om i världen. Vid sidan av mångfaldsfrågor diskuterades även avtalsfrågor, egenanställning, säkerhet, karriärväxling och inte minst upphovsrätt. Det internationella arbetet ger möjlighet att utby-

ta erfarenheter, ta stöd av varandra och formulera gemensamma strategier. Det är ibland lättare att förstå att de små, svagare fackförbunden har behov av arbete på internationell nivå, men när man möts på detta sätt blir det väldigt tydligt att även de stora starka förbunden behöver den kollektiva kraft som internationellt samarbete ger. "Tillsammans blir vi starkare", är ledord som gäller inte bara på nationell nivå, utan är lika betydelsefullt ute i den stora världen."

KARRIÄRVÄXLING FANNS MED på dagordningen i São Paulo. Glädjande här hemma är att den nya SOK stiftelsen startar sitt arbete den 1 november 2016. Scenkonstens Omställnings- och Karriärväxlingsstiftelse har bildats för att ge stöd åt frivillig karriärväxling för konstnärliga yrkesgrupper som varit anställda på offentligt finansierade scenkonstinstitutioner.

Till grund för SOK stiftelsen ligger ett kollektivavtal som tecknats mellan Teaterförbundet, SYMF och Svensk Scenkonst. Nu kan våra, framför allt dansare och sångare, få stöd, både ekonomiskt och rådgivande om man väljer att karriärväxla. Och det är ett bra avtal vi förhandlat fram!

Det finns ljuspunkter – nu när vi går mot den mörka årstiden.

ANNA CARLSON

ORDFÖRANDE

PÅ OMSLAGET: **SARA PARKMAN OCH SAMANTA OHLANDERS**
FOTO: **MÄRTA THISNER**

Scen & film – TEATERFÖRBUNDETS TIDNING

Utkommer med sju nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Teaterförbundets medlemmar.
Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Mika Romanus**. Chefredaktör: **Magdalena Boman**.

Layout: **Magdalena Boman**.

Grafisk form: **Mu ab**

Återkommande medarbetare: **Annicka Istemo, Gert Lundstedt, Kristian Pohl**.

Redaktionskommitté: **Åse Axberg, Jörgen Bergmark, Eleonor Fahlén, Minna Krook, Mika Romanus, Martyna Lisowska Söderberg**.

Scen & film gör fördjupande reportage och intervjuer med personer verksamma inom scen- och filmområdet. Tidningen bevakar aktuella frågor av facklig, konstnärlig, kultur- och arbetsmarknadspolitisk natur.

Postadress: Teaterförbundet, Box 127 10, 112 94 Stockholm.

e-post: magdalena@mboman.se, magdalena.boman@teaterforbundet.se

Besöksadress: Kaplansbacken 2A.

Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.

Annonser: **SB-Media AB**, Alex Simonsson Tel: 08-545 160 63.

e-post: alex@sb-media.se

Tryck: **DanagårdLitho**, Ödeshög 2016.

Repro: **Cicero Tryck och media**.

ISSN 2001-5518

Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter

Pdf på tidningen finns även på TFs hemsida: www.teaterforbundet.se

10

18

14

30

Innehåll nr 6-2016

4 MÅNADENS BILD

Skådespelare och konstnärlig ledare för Teateri: Christian Arin.

7 FILMINSTITUTET BACKAR EFTER KRITIK FRÅN BRANSCHEN

Teaterförbundet får plats i tre av fyra branschråd.

10 INTERVJU: SUZI ERSAHIN

Skakig vardag för Sveriges kulturråd i Istanbul.

14 NYANLÄNDA TAR KLIVET IN I SVENSKT SCENLIV

Scen&film möter tre drivna praktikanter på Unga Klara och Cirkus Cirkör.

18 LINNÉA BYBERG GÖR BODENS KULTURLIV RIKARE

När Riksteaterns *Fäboland* besöker Boden håller Linnéa Byberg i trådarna.

24 MÅNGA JÄRN I ELDEN – LIV ULFSDÓTTIR

Liv vill vara viktig på riktigt och blir därför officiant.

28 PALOMA VILL SKAPA DEBATT OM KROPPAR OCH DANS

En plattform för danspedagoger ska bildas inom TF.

27 KRÖNIKA: BAKER KARIM

Höga och låga tankar i luften.

30 OPERA OCH CIRKUS SMÄLTER SAMMAN I SATYAGRAHA

I Gandhis stora famn överskrids gränser mellan konstformerna.

Nästa nummer kommer den 21 december

Presstopp den 2 december

10 Suzi Ersahin. Foto: Michael Melansen.

12 Nedal Al Suoat, skådespelare, regissör och producent från Syrien.
Foto: Magdalena Boman.

18 Sara Parkman och Samantha Ohlanders i *Fäboland*.
Foto: Märta Thisner.

30 Ur föreställningen *Satyagraha* på Folkoperan.
Foto: Markus Gärder.

Magisk dans med perfe

Namn: Christian Arin.

Ålder: 49 år.

Yrke: Skådespelare och konstnärlig ledare för Teateri i Jönköping.

Det bästa med ditt yrke: Att få beröra folk med det jag gör.

Aktuell med: Föreställningen *Ankomsten* som turnerar i höst och i vår, samt med *Monstret i väggen*, en mysrysare för barn 6-9 år.

Kulturupplevelse som inspirerat: Föreställningen *Red-eye to Havre de Grace* om Edgar Allan Poe i regi av Thaddeus Phillips, som även regisserat *Ankomsten*. "Red-eye var så fantastisk, kreativ och rolig. Den innehöll några av de vackraste scener jag sett på teater. Jag skrev ett mejl till Thaddeus Phillips och frågade om han ville regissera *Ankomsten*. Och det ville han, otroligt nog."

ATT FÅNGA DET SFÄRISKA OCH DET MAGISKA. Bilden som Christian Arin har valt är som tagen från en annan planet. Den är ur Teateris föreställning *Ankomsten*. Pjäsen bygger på boken med samma namn – en grafisk novell av Shaun Tan med bara teckningar, inga ord.

– Bilden är talande för vårt projekt. Den berättar storyn om en man som lämnar sitt land, sin familj för att åka till ett nytt land med ett nytt språk, egna symboler, ny arkitektur och annorlunda djur. Det här kunde ha blivit en mimföreställning, men vi har gjort det på ett annat sätt. Vi har skapat ett språk som ingen kan förstå.

Ankomsten är en föreställning om att börja på nytt. Och för Christian blir bilden symbolisk ur flera aspekter.

– Vi jobbar på ett annorlunda sätt. Eftersom det inte fanns något manus har ensemblen fått välja bilder att improvisera utifrån. Vi har även haft en amerikansk regissör och en colombiansk kompositör som skickat musik via mejl. Vi har dessutom en ny typ av vridscen där block ur vår fantastiska scenografi rör sig på en träplatta med spår i. Vi står stilla medan blocken rör sig, vilket gör att vi måste tajma allt.

Blocken är allt från 70 centimeter till två meter höga. Det är koniska saker och block som kan byggas ihop till en tårbit, men som också kan förvandlas till båtar, flyg och tåg. De går att samla till en helvägg, de kan bli en marknad. Och det växlar hela tiden.

– Vi dansar helt enkelt med blocken. Inget får gå fel, för det får konsekvenser för ljuset. Allt flyter, det blir en magisk tajming.

MAGDALENA BOMAN

ekt tajming

Ur Marionetteaterns föreställning *Papper*.

Stort utländskt intresse för svensk scenkonst

Nyligen avslutades Swedstage. Svenska föreställningar presenteras i ett slags showcase för utländska producenter och inköpare. Och intresset var stort.

I OKTOBER BJÖD Svensk Teaterunion och Assitej in ett 60-tal internationella inköpare, teaterchefer, programläggare och festivalarrangörer till Sverige för att se svensk scenkonst. Intresset för vad som produceras i Sverige är stort utomlands.

– Det var väldigt roligt. Teaterarrangörer från alla världens hörn kom till Stockholm och såg tolv föreställningar under fyra dagar. Besökarna kunde inte välja att se enskilda föreställningar, utan alla såg allt, berättar Lovisa Björkman på Svensk Teaterunion.

De gästande producenterna kom från 26 länder: Chile, Kina, Egypten, Frankrike, Georgien, Iran, Nigeria för att bara nämna några. De fick en bred inblick i svensk teater; barn- och ungdomspjäser, dockteater, vuxenteater, föreställningar från fria scenkonstlivet och från institutionsteatrar. Svensk scenkonst upplever ofta att det är svårt att nå ut med sina föreställningar till andra länder.

– Det är anledningen till att vi ordnar Swedstage. Två gånger tidigare har vi ar-

rangerat ett liknande showcase av ungefär av samma storlek, vår ambition är att ordna detta återkommande vartannat år, säger Lovisa Björkman.

Vad har Swedstage resulterat i tidigare?

– I stort sett alla de föreställningar vi har visat har sedan blivit inbjudna till utlandet. Några kanske bara kommer till ett land, andra har nått ut bredare. Men det kan ta lite tid innan festivaler och utländska producenter plockar upp svenska föreställningar, säger Lovisa Björkman.

MAGDALENA BOMAN

Utvalda föreställningar 2016:

Papper/Marionetteatern, *Scener ur ett äktenskap*/Uppsala Stadsteater, *Fabler*/Stadsteatern Skärholmen, *Trans(e)cción*/Riksteatern, *People respect me now*/Teater Lumor, *Limits*/Cirkus Cirkör, *Tvärslöjd*/Kompani Giraff, *Burken*/Zebradans, *Köp hjärtan*/Klara sopp-teater, *Sensescapes*/Dalija Acin Thelander, *Wild minds*/Marcus Lindeen, *Falla ur tiden*/Dramaten.

BAROMETERN

Har du jobbat utomlands i år?

"Ja, jag var nyligen i Aten för att starta upp ett scenkonstprojekt"

Stefan Hansen, scenkonstproducent och internationell projektledare:

– Ja, nyligen var jag i Aten som projektledare för den svenska partnern i ett projekt finansierat av EU:s Kreativa Europa. Det är ett scenkonstprojekt som kretsar kring arbetskraftinvandring och inkluderar sex länder. Vi är precis i uppstartsfasen, pjäsen får premiär nästa år. Det handlar om hur familjer splittras när de flyttar mellan länder. Varje teater ska genomföra fem djupintervjuer med personer som har erfarenheter från emigrering och immigration, detta ska vävas ihop med fakta och statistik. Tidigare jobbade jag mycket med biståndsutveckling och kulturutbyten i exempelvis Indien, Rwanda och Etiopien.

"Ja, det är kul och lärorikt att jobba utomlands"

Therese Sandersson, maskdesign inom film:

– Ja. Vi spelade in *Farang*, en tv-serie för TV4 i Thailand och i Litauen, under sammanlagt tre och en halv månad. Det är superkul, en stor utmaning och ett riktigt äventyr att få jobba utomlands. Du får möta en annan kultur, uppleva kulturkrockar och får en djupare bild av landet du besöker när du inte är där som turist utan i ett arbetssammanhang. I Thailand var det 35 grader varmt och hög luftfuktighet, vi filmade under monsunenperioden, vilket ställer speciella krav. Det var lärorikt.

"Ja, det är omväxlande att få jobba utomlands"

Martin Ekman, ljudtekniker:

– Ja. Senast var jag med Cullbergbaletten i USA, innan dess var vi i Tyskland och Italien. Det är omväxlande att få jobba både hemma och utomlands. Oftast flyter allt över förväntan, och det är roligt att se hur ljud funkar på olika scener. Jag gillar variationen mellan små och stora scener.

Fråga i förra numret:

Kan du avgöra om en miljö är byggd i studio eller inte?

Ja 33 %

Nej 67 %

Har du jobbat utomlands i år?

Svara **Ja** eller **Nej** på:
www.teaterforbundet.se

TF får större inflytande över filmpolitiken

Teaterförbundet för scen och film tar nu plats i tre av fyra av Filminstitutets branschråd.

– Det är mycket glädjande att Filminstitutet lyssnat till våra och andra berörda parterers åsikter. Det finns en vilja att arbeta nära oss som gör film, det är positivt för svenskt filmskapande, säger filmavdelningens ordförande Anders Degerberg.

I SLUTET AV SEPTEMBER offentliggjorde Filminstitutet hur de nya branschråden ska utformas. I somras kom Filminstitutets ursprungliga förslag. Det kritiserades av Teaterförbundet för att sakna tydlighet och transparens i relation till det inflytande som utlovats åt branschen.

Filminstitutet går nu förbundet till mötes på flera punkter.

I institutets ursprungliga förslag kunde endast Sveriges Filmregissörer nominera ledamöter till två av tre råd. Att Teaterförbundet inte fanns representerat i råden förvånade flera i branschen. Idag har institutet breddat organisationens inflytande så att både Sveriges Filmregissörer och Teaterförbundet får nominera två representanter vardera, en ordinarie och en suppleant, i tre av fyra råd. I den slutliga utformningen har uppgifterna i det filmkulturella rådet renodlats i två skilda råd – ett med fokus på filmarv, det andra med fokus på filmpedagogiska frågor.

– Det finns en positiv ansats i institutets slutgiltiga förslag.

Men fortfarande är frågan hur den nya filmpolitiken implementeras. Hur ska stödsystemen se ut? Vilket reellt inflytande får råden? Vilken makt ska institutet ha? Behövs det fler kontrollinstanser? Hur ska institutet fungera framöver? framhåller Christina Olofson, en av ordförandena hos Sveriges Filmregissörer.

Filminstitutet backar även på en annan punkt efter kritik från branschen och överlämnar ordförandeskapet till en av rådsrepresentanterna. I det ursprungliga förslaget skulle en tjänsteman från Filminstitutet vara ordförande i råden. Institutet klargör också att allt som har med råden att göra (beslut, protokoll, skrivelser, minnesanteckningar) kommer att publiceras löpande på Filminstitutets webb under rubriken filmpolitiken.

Råden kommer att ses två gånger om året med start den 1 december i år. Sista dagen för nomineringar till de olika råden är den 7 november.

MAGDALENA BOMAN

Ingen satsning på scenkonsten i årets budget

Årets budgetproposition innehöll ingen storsatsning på scenkonsten. Institutionernas budgetar fortsätter istället att urholkas på grund av löner och höjda priser och den fria scenkonsten får stå tillbaka. Kungliga Operan får låna till sin ombyggnad.

REGERINGEN SÄGER SIG satsa stort på kulturen i årets budgetproposition och lovar 30 nya miljoner i tillfällig satsning under fyra år i rad. Pengarna ska gå till kultur regionalt och lokalt, men det är oklart om pengarna kommer scenkonsten till del.

– Det är positivt att man satsar på kultur, men pengarna kan lika väl gå till museer, arkiv, film, bibliotek, säger Mika Romanus, förbundsdirektör på Teaterförbundet.

Det finns också en liten uppräknings av medlen som är avsatta för höjda löner och priser. Den summan ligger på 15 miljoner kronor. Det motsvarar drygt en procent, men den reella kostnaden för höjda priser

och löner är dubbelt så stor. Konsekvensen blir en fortsatt urholkning av teaternas budgetar.

Trots att propositionen understryker vikten av fri scenkonst görs det ingen satsning på området och anslagen har stått stilla under många år. Det innebär allt sämre villkor för de scenkonstnärer som arbetar utanför institutionsteatrarna.

– Det går inte att nog understryka vikten av att den fria professionella scenkonsten ges större resurser. Det är beklagligt att regeringen inte väljer att satsa mer på dessa grupper som når stora delar av landet med föreställningar av hög kvalitet, säger Anna Carlson, ordförande i Teaterförbundet.

Operan får totalt 21 miljoner kronor för att täcka kostnader i samband med renoveringen av en tågvind – något som måste ske snarast. För att göra renoveringen av övermaskineriet möjlig föreslås Operan låna 120 miljoner kronor i Riksgälden. Regeringen avser också att fatta beslut om ombyggnad och renovering av operahuset under 2016. Det är Statens fastighetsverk som äger byggnaden och står för merparten av renoveringen vilket kommer att påverka Operans hyra i framtiden.

Regeringen vill också från 2019 satsa mer pengar på digitalisering av det ständigt växande filmarvet för att tillgängliggöra svensk film.

MAGDALENA BOMAN

Populärt växla karriär med stöd från ny stiftelse

Stödet för omställning och karriärväxling från SOK-stiftelsen har väckt stort intresse. Ett 20-tal personer hade hört av sig redan innan stiftelsen officiellt startade sin verksamhet den 1 november.

HITTILLS HAR FEM personer, varav en dansare, ansökt om stöd. Vanliga mål i en ansökan är studier eller att starta eget. För att få ekonomiskt stöd ska den sökande tillsammans med rådgivaren komma överens om en plan för karriärväxling.

Villkoren för stöd ser olika ut för de yrkesgrupper som omfattas: dansare, sångsolister, korister, musikalartister och musiker.

Det finns olika nivåer av ekonomiskt stöd, beroende på hur länge man varit yrkesverksam. För att få fullt ekonomiskt stöd ska en dansare ha arbetat på en scenkonstinstitution i sammanlagt 18 år, varav minst 1,5 år under senaste fem åren. Då kan stödet uppgå till 90 procent av den

tidigare lönen och betalas ut under högst tre år. Det aktiva stödet, som i huvudsak går ut på att träffa en rådgivare för att få stöd i frågor om karriärväxling, har inte lika höga trösklar. Där krävs minst 18 månaders arbete under de senaste fem åren för att kvalificera sig.

På SOK-stiftelsens hemsida finns närmare beskrivningar av villkoren för att få stöd. De vilar på kollektivavtal mellan parterna som ingår i stiftelsen (Svensk Scenkonst samt Teaterförbundet och Sveriges Yrkesmusikerförbund) och riktlinjer beslutade av styrelsen. Den arbetade tid som kan räknas ska ha varit hos arbetsgivare som omfattas av SOK-avtalet. För frilansare gäller att de inte kan räkna tid då

de varit verksamma som egenföretagare.

Helene Bergstedt är vd för SOK-stiftelsen samt TRS och har tidigare varit förhandlingschef på Teaterförbundet. Hon ser många fördelar med avtalet som ersätter den tidigare statligt reglerade ordningen med lägre pensionsålder för vissa yrkesgrupper.

– Nu finns möjlighet till kvalificerat stöd och bollplank i processen med att omorientera sig också redan innan man bestämt sig och det är en fördel att vara förberedd den dag man behöver karriärväxling.

KAJSA OLSSON

www.sokstiftelsen.se

HALLÅ DÄR...

Barn ska vara lika viktiga som vuxna

*Hallå där Catti Edfeldt, som är en mångsysslare inom svensk film, och just nu aktuell med den hyllade barnfilmen *Siv sover vilse*. Vad gör du just nu?*

– Jag har precis kommit hem från Amsterdam där vi tävlat på festivalen Cinekid med *Siv sover vilse*. Annars är det olika projekt, bland annat en kortfilm, *#will*, av Per Sundström och ett svenskt *Fame*-projekt förhoppningsvis för SVT. Jag är delvis pensionär och även frilans. Just nu kan jag välja vilka projekt jag vill jobba med. Det är fantastiskt lyxigt och jag arbetar en hel del.

*Filmen om *Siv* har du regisserat tillsammans med Lena Hanno Clyne, som också skrivit filmmanuset med utgångspunkt från Pija Lindénbaums bok. Funkar det bra att vara två regissörer?*

– Absolut. Regiarbetet är ensamt och det är väldigt skönt att vara två. Det kol-

lektiva samarbetet är en av de saker som fascinerar mig mest när det gäller filmarbete. Det är som ett vackert lapptäcke.

Hur kommer det sig att det blivit så många barn- och ungdomsfilmer för din del?

– Jag började som barnskådespelare när jag var nio år och gjorde en speakerröst i *Barnen i Bullerbyn* som regisserades av Olle Hellbom. Det var häftigt. Jag kände mig stor och märkvärdig där i studion. Sedan ville jag bli skådespelare och hade en del roller. När jag var drygt 20 år halkade jag som på ett bananskal in på att bli regiassistent för barnfilm. Jag stötte på Olle Hellbom på gatan och han erbjöd mig jobb. Inom mig känner jag mig fortfarande som jag är nio år och yngst i teamet.

Är det därför du kommunicerar så bra med barn?

– Det vet jag inte men visst kan det vara en fördel att ha tillgång till barnet inom sig och att våga kommunicera på "lika" villkor. Filminspelning är nog ett av de få

sammanhang där barn är lika viktiga som vuxna. Det är också viktigt att rollbesättningen blir rätt.

*Hur kom det sig att du ville göra *Siv sover vilse*?*

– Jag gick igång på manuset. Det är en förutsättning. Sen innebär datoranimationen med grävlingarna och parallella världar helt nya sätt att tänka. Det gjorde mig lite tveksam till en början. Men när jag ser filmen i dag känner jag: Wow, tänk att det faktiskt gick.

Hur mår svensk barnfilm idag?

– Inte så bra. Det är svårt att få publik till svenska barnfilmer därför att det görs för få. I Norge ser det helt annorlunda ut. Där gör de mer inhemsk barnfilm och vänjer publiken vid det, som vi gjorde under Astrid Lindgren-eran. För mig är det en utmaning att göra film som når både barn och vuxna och att de kan dela upplevelsen.

GERTRUD DAHLBERG

En av årets Medeapristagare är koreografen Jeanette Langert.

Hon prisas för sin säregna och nyskapande *Fröken Julie*-svit. En hedrande bekräftelse, tycker en överväldigad pristagare.

Tilo Stengel

Jeanette Langert jobbar extremt nära sina dansare. Här ses Delphine Boutet och Annika Lindquist tolka Strindberg i verket *Julie*. Monica Milocco medverkade också i uppsättningen.

Jeanette Langert prisas för kompromisslös skärpa

DET ÄR INTE FÖRSTA gången Jeanette Langert tar emot en prestigefull utmärkelse för sin gärning som koreograf. I bagaget har hon bland annat Cullbergstipendiet och Svenska Teaterkritikers danspris. Icke desto mindre är hon berörd av att vara en av årets Medeapristagare.

– Ja det känns fantastiskt att få ett så fint pris. Jag är verkligen, verkligen hedrad. Och överraskad, säger Jeanette Langert per telefon från Gotland dit hon nyligen flyttat.

Vad betyder Medeapriset för dig?

– Att det jag gör faktiskt kommer ut. Som koreograf kan jag uppleva att jag befinner mig i min egen värld. Att få sådan bekräftelse på att jag når ut blir värdefullt.

Jeanette Langert har alltid haft tydliga konturer som koreograf, med sitt säregna utforskande av balettens estetik, sitt tajta samarbete med dansarna och sin förmåga att skruva på klassiker som Strindberg. I motiveringen talar Medea-juryn om ”kompromisslös fysisk skärpa” och ”avgrundslodande tematik”.

– Det kan jag känna igen. Det känns

jätteroligt att juryn har anammat min konst, säger Jeanette Langert.

Medeapriset delas ut sedan 2014, i syfte att belöna extraordinära insatser och konstnärlig kvalitet inom scenkonsten i Sverige. Jeanette Langert beskriver själva ceremonin som storslagen, men lyhörd.

– Det var en fin afton, både stor och intim, glammig och lugn. Det kändes underbart att utövarens arbete fick stå i centrum och att få vara en av konstnärerna.

Du belönas för din trilogi utifrån Fröken Julie. Vad fångslar dig i den berättelsen?

– Jag har en önskan om att förstå och få tolka på mitt sätt. Och så vill jag binda samman världar. *Fröken Julie* stämmer tematiskt med det övriga jag gör. I mina verk har jag återkommit till klass, sexualitet och makt, som jag bearbetar på olika sätt.

I BÖRJAN AV DECEMBER har Jeanette Langert premiär för ett nytt verk. En ensam dansare, Gesine Moog, intar Norrlandsoperans scen till Ravels *Bolero*, framförd av Symfoniorkestern. Jeanette Langert beskriver verket som en ”egen tråd” i relation till allt hon gjort tidigare:

– *Bolero* har en mer musikalisk inriktning än till exempel *Våroffer*. Det var inte viktigt för mig om dansaren var man eller kvinna den här gången. Den frågan fick jag hela tiden när jag sökte dansare. Men

nu är lockelsen det suggestiva.

Ett syfte med Medeapriset är att göra scenkonsten mer synlig. Jeanette Langert betonar hur viktigt detta är.

– Det är verkligen värdefullt att scenkonsten uppmärksammas, och vi som arbetar med olika former av gestaltning.

Medeapristagarna föräras en brons-skulptur, skapad av konstnären Fredrik Wretman.

Vad tycker du om själva statyetten?

– Den är fantastisk, en otrolig skulptur. Inspirerande, kanske?

– Absolut. Där finns tvivel, och rörelse.

LIV LANDELL MAJOR

Övriga pristagare av Medeapriset:

Dramatik: Kristian Hallberg

Skådespelare: Malin Berg

Musik: Göran Martling

Regi: Erik Holmström

Special: Agneta Ehrensverd

Skådespelare: Sandra Hult

Uppsättning: Äldreomsorgen i Övre Kågedalen

Hederspris: Marie Göransson

Scenografipris, postumt: Sören Brunes

"Det är viktigt att stödja öppna relationer med Turkiet nu"

I skuggan av ett hotande inbördeskrig och det kvävda militärkuppets försök i juli jobbar Sveriges första kulturråd i Turkiet oförtrutet vidare på att bygga kulturella broar. I höst har Suzi Ersahin fokus på scenkonsten.

VI STÄMMER MÖTE i Stockholm, i glappet mellan arbetsplatsen i Istanbul och sommarstället i Östergötland. Suzi Ersahin slås av skillnaden mellan de två världar hon möter. I drygt tre år har Sveriges första kulturråd pendlat till Turkiet, kulturstan där öst möter väst och som så sent som i juni skakades av det blodiga terrorattentatet på Istanbuls flygplats.

Arbetsplatsen ligger i Svenska forskningsinstitutets lokaler, bakom det palatsliknande svenska generalkonsulatet. Det är för övrigt Sveriges äldsta beskickning, i samma romantiska kvarter där Nobelpristagaren Orhan Pamuks romaner ofta utspelar sig. Suzi Ersahin berättar om att det idag är en betydligt mer skakig plats att verka på, med politiska demonstrationer som vardag och i våras dödade fyra turister av en terroristbomb.

Trots det fortskrider vardagen. För Suzi Ersahins del innebär det just nu fokus på översättningsarbete. Bland annat arrangerade hon en workshop för översättare i vintras som hon nu hoppas kunna göra en uppföljning på.

Scenkonsten är ett annat område som hon tycker är angeläget eftersom många i Turkiet inte känner till svensk dramatik. Men bristen på en verklig budget bidrar till att hon hela tiden måste tänka kreativt. Det kan innebära sådant som att, istället för att ta ner kostsamma föreställningar, arrangera möten mellan svenska och turkiska teaterutövare med förhoppningen att en idémässig pollinering ska ske mellan länderna.

När det gäller yttrandefriheten i Turkiet ser Suzi Ersahin stora förändringar bara de tre senaste åren.

Vad tänker du om den utvecklingen?

– Jag är förstået orolig. Det är också med sorg i hjärtat som jag ser hur kulturlivet blir alltmer bakbundet och självcensur infinner sig. Många turkiska organisationer söker stöd av konsulatet just nu, exempelvis kultur- och kvinnoorganisationer men också medieplattformar.

Har du personligen känt av den ökade inskränkningen av yttrandefrihet?

– Inte direkt. Men numera tänker jag mig mer för, exempelvis twittrar jag inte så mycket. Det är viktigt att ha en fingertoppskänsla för vilka projekt vi gör och var de förläggs.

Är du inte rädd för att vara kvar i Istanbul?

– Nej, jag skulle känna som att jag sviker om jag inte var kvar. Jag tycker att det är mer relevant än tidigare att vara i Turkiet

och att fortsätta stödja öppna relationer. Jag hoppas naturligtvis att Kulturdepartementet och UD även fortsättningsvis kommer att se Istanbul som en viktig stad att ha ett kulturråd på plats i.

Under vårt samtal i somras sa Suzi Ersahin att "jag tror att det kommer att ske saker i Istanbul. Det känns inte som att det är slut". Och så blev det. En kvävd militärkupp, och två månader senare hörs vi därför igen per mejl. Men trots det politiska läget står hon fast vid sin arbetsplan för hösten.

– Min ambition i nuläget är att fortsätta mina projekt och samarbeten utan några större inskränkningar. Det som jag oroar mig för är svenska kulturutövare. Det har redan tidigare varit flera som har avbokat sin medverkan på grund av bland annat oro för säkerheten.

Suzi Ersahin understryker vikten av att ta vara på den grundläggande öppenhet som ändå finns i Turkiet.

– Genom kulturen kan vi ge stöd till marginaliserade grupper såsom kurder, HBTQ-rörelsen, kvinnor och funktionshindrade. Arbetet kommer nog att bli svårare framöver. Här finns trots allt en stormflod av oppositionella röster som vill skapa ett rättvisare samhälle.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Suzi Ersahin

Ålder: 54.

Yrke: Kulturråd i Istanbul, Turkiet.

Utbildning: Konstfack och Chicago Art Institute. Var senast handläggare på laspis, Konstnärsnämnden.

Budget: 200 000 kronor per år som egentligen är konsulatets Sverigefrämjande medel som även ska täcka sådant som Luciafirande. Därutöver söker Suzi Ersahin medel för varje enskilt projekt.

På agendan: "Under hösten har vi fokus på svenskt hållbart mode och till viss del också på jämställdhet och genusfrågor. Andra projekt som är planerade är dramatik, bland annat kommer Unga Klara att ge workshops vid en teaterfestival för barn och unga. Därutöver litteratur, musik och projektet Accessability (tillgänglighet i kulturen)."

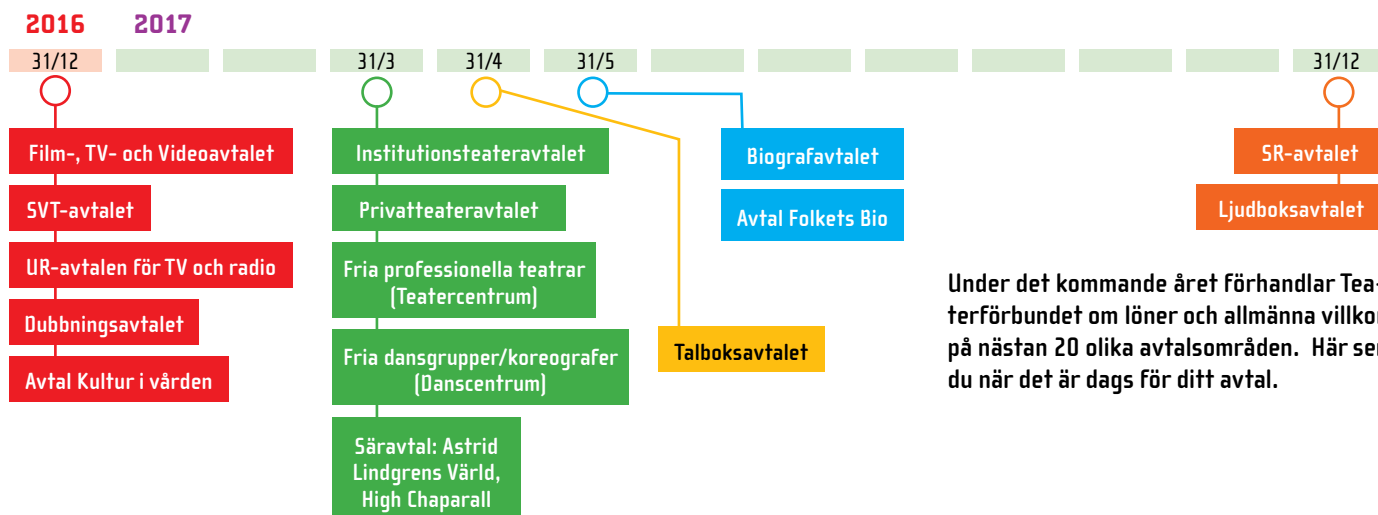
AVTALS RÖRELSEN

så funkar den

Under det kommande året ska de flesta kollektivavtal på scen- och filmområdet förhandlas om. Så här går det till att ta fram ett nytt.

Se när ditt avtal löper ut

TEATERFÖRBUNDET

8. överenskommelse
Parterna kommer överens om innehållet i avtalet.

MOTPARTEN

7. förhandling
Parterna förhandlar om lämnade yrkanden.

9. beslut
FÖRBUNDS-STYRELSEN fattar beslut om avtalet.

10.
Ett nytt
kollektivavtal
är på plats!

Vad händer om man inte kan bli överens?

Om parterna inte blir överens läggs ett varsel. Det innebär en förvarning om att konflikt-åtgärder kommer att bryta ut, om man inte kan komma överens. Vid konflikt träder Medlingsinstitutet in och medlar.

Kommer parterna ändå inte överens kan fackförbundet ta ut sina medlemmar i strejk. Att få strejka är en rättighet som skyddas enligt grundlagen.

Strejken pågår tills parterna är redo att åter sätta sig vid förhandlingsbordet.

Ordlista

Kollektivavtal

En överenskommelse mellan ett fackförbund och en arbetsgivarorganisation som bestäms efter förhandlingar. I kollektivavtalet regleras lön, pensioner, semester, ob-ersättningar, ersättning vid föräldraledighet och mycket annat.

Förhandlingsdelegation

Representanter som berörs av det avtal som ska förhandlas. Delegationen och förhandlingsledarna diskuterar de förslag på förändringar som arbetsgivarna lämnat. Efteråt möter förhandlingsledarna arbetsgivarorganisationen och presenterar förbundets yrkanden. Inom Teaterförbundet nomineras personer till förhandlingsdelegationerna av yrkesavdelningarna och lokalavdelningarna.

Arbetsgivarorganisation

I förhandlingar med fackförbunden representeras arbetsgivaren av en arbetsgivarorganisation. Teaterförbundet förhandlar till exempel med arbetsgivarorganisationerna Svensk Scenkonst, Medieföretagen, Teatercentrum och Danscentrum.

Yrkanden

Både arbetstagsidan och arbetsgivarsidan lämnar förslag på förändringar, så kallade yrkanden, i kollektivavtalet. Det är om dessa yrkanden som parterna förhandlar.

Märket

Ett riktmärke för ökade löner i avtalsförhandlingar på den svenska arbetsmarknaden. Riktmärket sätts efter den löneökning som exportindustrin har förhandlat fram, och blir en norm för alla andra fackförbund att följa.

Minimilön

I Sverige har vi inga lagstadgade minimilöner. Har din arbetsgivare kollektivavtal är du garanterad en minimilön. Har din arbetsgivare inte kollektivavtal måste du själv förhandla din lön och andra förmåner.

Arbetstid och arbetsmiljö hjärtefrågor i avtalsrörelsen

SNART ÄR DET DAGS att omförhandla de avtal Teaterförbundet träffat. Elva avtal väntar, samtidigt som förhandlingar pågår om de sista avtalen för 2016.

– Med 1-åriga avtal hinner vi knappt avsluta förhandlingarna innan det är dags för en ny avtalsrörelse, konstaterar Madeleine Wagemyr, förhandlingschef på Teaterförbundet.

EN VIKTIG FRÅGA är förstås lönerna. I år höjdes de i snitt drygt 2 procent på många avtalsområden. Hur det blir 2017 är det för tidigt att uttala sig om.

– Det är mycket som är osäkert. Samtidigt som Svenskt Näringsliv målar en mörk bild av framtiden, hävdar andra att köpkraften måste öka, säger Madeleine Wagemyr.

Många medlemmar har låga löner och förbundet hade därför hoppats på mer 2016.

– Vi krävde extra för de biografanställda och det avvisade arbetsgivarna. Men vi släpper inte frågan, poängterar Madeleine Wagemyr.

ANDRA FRÅGOR ÄR ARBETSTID och arbetsmiljö. Jobb på kvällar och helger, ibland långa arbetsdagar och inte alltid de raster man har rätt till i lag. Det är den verklighet många medlemmar lever

i. Den dåliga planeringen och mycket övertid skapar stress på de allt mer slimmade arbetsplatserna.

– Ett krav vi diskuterar är att begränsa sexdagarsveckorna, som sliter på våra medlemmar. Särskilt för frilansare som ofta jobbar på andra orter är det besvärligt att få fritid och familjeliv att fungera, förklarar Madeleine Wagemyr.

DET ÄR OCKSÅ SVÅRT för de förtroendevalda att få tid att sköta sina uppdrag. Samtidigt behövs det fackliga arbetet mer än någonsin, säger Wagemyr.

– Värdet av det fackliga arbetet måste framgå av avtalen. Det ger stöd för det lokala arbetet.

I december börjar förbundsstyrelsen behandla avtalskraven för de avtal som löper ut i mars.

LOTTEN KÄGERMAN

Resultat av förra avtalsrörelsen

- Lönehöjningar på cirka 2,2 procent på de flesta avtalsområden.
- En individgaranti på 220 kronor i institutionsteateravtalet.
- Inga begränsningar i upphovsrätts-ersättningarna.

Vi vill bidra med nytt idékapital

Magdalena Boman

Scen&film har tidigare skrivit om det banbrytande projektet där utländska kulturarbetare integreras och breddar verksamheten på våra svenska scener. Möt tre drivna praktikanter hos Cirkör samt Unga Klara.

Hjärtat slår för dans och egenskapade kläder

IRENE KISAKYE NAKIBIRANGO började dansa som sexåring hemma i staden Mukono, Uganda. Först dansade hon bara inför sina systrar, så småningom valde hon dans i skolan då den varje år hade en talangtävling. Passionen förde henne senare som 18-åring till Ugandas huvudstad Kampala där hon av en slump ramlade på det kända danskompaniet The Ebonies. Hon blev helt såld efter att ha sett en av deras uppsättningar, och fast besluten att börja jobba där.

Efter att i en vecka ha suttit på golvet utanför repetitionssalen och väntat på att få ett möte med chefen förbarmade sig till slut en anställd över Irene. Hon fick tips om att gå till vice vd:n istället. Till slut fick hon provdansa och blev upptagen i det prestigefyllda kompaniet. Irene stannade till 2013 då hon fick möjligheten att åka till sin syster och hennes två söner i Märsta.

I höst gör Irene praktik på Cirkus Cirkörs avdelning för pedagogik och träning. Hennes hjärta slår för att, vid sidan av den moderna dansen, kunna skapa egendesignade kläder.

I december hägrar möjligheten att få medverka i årliga African Fashion Week i Stockholm. Nu pendlar Irene mellan av-

delningarna kostym och pedagogik på Cirkör. Helst av allt hoppas hon få stanna på Cirkör även efter praktiken, trots nästan fyra timmars pendling mellan Märsta och Alby varje dag.

– Nyligen blev jag tillfrågad om jag vill dansa i ett nytt kompani som en väns kollega är på väg att starta här i Stockholm. Helst skulle jag vilja jobba med både dans och kostym i framtiden!

”Mentorskapet breddar min värld”

Lena Lindgren, scenograf, om att vara mentor åt Irene Kisakye Nakibirango:

– Det breddar min verklighet och värld att möta en annan människa. Att få vara mentor ger mig en chans att reflektera över min egen position just nu. Det är också lyxigt att få glida runt och snicksnacka om arbete, utbildning och drömmar med en helt ny bekantskap. Alla borde få vara både mentor och adept någon gång livet, det är spännande!

Nedal vill sätta upp Eugène Ionesco på arabiska

HEMMA I SYRIENS HUVUDSTAD Damaskus var Nedal Al Suoat en etablerad skådespelare, regissör och producent inom teater, film och radio med många uppdragsgivare även i andra arabisktalande länder.

Han har varit chef för Sham teaterfestival och jobbat på stadsteatern i Damaskus och har gjort otaliga uppsättningar, många med eget manus och regi. År 2005 drog han igång det professionella kulturproduktionsbolaget Third Eye Production (thethird-eye-production.com), där han även kunde dra nytta av sin utbildning inom ekonomi och börsanalys.

Nu praktiserar han på Cirkör och hoppas kunna lära känna den svenska teaterstrukturen, knyta kontakter och på kuppen lära sig ännu mer svenska.

Nedal är regiassistent för *Cirkushoppet* – som under hösten turnerar till flyktingförläggningar runtom i Sverige – ett samarbete mellan Cirkör och Clowner utan gränser.

När vi ses, i väntan på tåget hem till Sandviken där han bor med sin familj, berättar han att drömmen är att få sätta upp en Eugène Ionesco-pjäsa med clowner som han har översatt till arabiska.

Om framtiden tänker han ljust.

– Jag tycker att Sverige är världens bästa land och jag är inte bekymrad när det gäller att få jobb.

Han berömmar Riksteaterns integrationsprojekt, men menar att regeringen också måste visa ett större intresse för den här typen av utbyte av kulturkompetens.

I det närmaste hoppas han på att få sin pjäs *Fyra spelare* uppsatt på en svensk scen. Men mest av allt hoppas han få stanna på Cirkör även efter praktiken.

Efter vårt möte skriver han så här om scenkonstens kraft i ett mejl:

”Jag tror att scenkonst är viktigt för att vi ska kunna utbyta kulturer och idéer. Den är också bra för vår fantasi och våra känslor. Ja, för att livet helt enkelt ska bli lite bättre.”

”Får andra tankar om livet och konsten”

Kajsa Isakson, konstnärlig ledare på Folkteatern i Gävleborg, om att vara mentor åt Nedal Al Suoat:

– Jag bestämde mig inte för att vara mentor för att det skulle ge mig något. Men det gör det ändå. Jag får lära känna en människa som bär på andra erfarenheter och tankar om och av livet, teatern och konsten.

Möt även Rahim Khalaf Segar på sidan 16.

Magdalena Boman

Rahim turnerar med pjäs på asylboenden

MED EN NIOÅRIG konstnärlig utbildning i Irak, varav fyra år på motsvarande Teaterhögskolan i Bagdad, är Rahim Khalaf Segar mer än välmeriterad för sin praktik på Unga Klara.

Till Sverige kom han för fyra år sedan och hamnade då i Sandviken där han startade en kulturförening. Han skrev in sig på Arbetsförmedlingen och berättade att han är professionell skådespelare, regissör och manusförfattare med mer än 35 års teatererfarenhet. Men det är först genom kompetensintegrationsprojektet som han har fått chansen att få jobba med det han är utbildad till.

Under sin praktik på Unga Klara medverkar han just nu i uppsättningen *Abdullah den girige/Abdullah al-tama*. Det är ett samarbete med biblioteken i Sörmland och Länsbiblioteket. Föreställningen som spelas på arabiska turnerar runt på bibliotek och på asylboenden under hösten. Att jobba med barnteater är ingenting nytt för honom. I många år arbetade Rahim som dramalärare i Kirkuk, norra Irak, där han även satte upp föreställningar för barn och arbetade med en av Iraks största teaterfestivaler. Han har också varit verksam som manusförfattare.

I Sverige hoppas han kunna dra nytta av hela sitt kunskapsfält och att de manus han skriver på kan översättas från arabiska.

När vi ses på Unga Klaras kontor på Kulturhuset Stadsteatern berättar han att han trivs väldigt bra och att det är roligt att få jobba med barn igen. Samtidigt upplever han att det är svårt att komma in i gemenskapen och verkligen bli en del av ensemblen.

Rahim känner också en oro för framtiden, när praktiken går ut i december.

– Vem är det som tar ansvar sen, efter fyra månader? Är det Riksteatern eller Arbetsförmedlingen, undrar han med oro i blicken innan folkmassan på Sergels Torg skiljer oss åt.

"Vill veta mer om teaterns villkor i Irak"

Lennart Jähkel, skådespelare på Kulturhuset Stadsteatern, om att vara mentor åt Rahim Khalaf Segar:

– Jag hoppas få en inblick i hans teatererfarenhet från Irak, att få veta mer om hur de jobbar där. Tyvärr har vi inte hunnit träffas ännu eftersom jag befinner mig uppe i Norrland och filmar.

YLVA LAGERKRANTZ SPINDLER

Projektet kompetensintegration är ett samarbete mellan Riksteatern, Teaterförbundet, Svensk Scenkonst och Arbetsförmedlingen Etablering.

Annonsera i scen & film?
Ring SB-media Tel: 08 - 545 160 63

Balettakademien kan bli högskola

Balettakademien i Stockholm har lämnat in en ansökan om att den treåriga yrkesdansutbildningen ska få högskolestatus.

– Vi ser det som ett viktigt och naturligt steg för yrkesdansutbildningen i Sverige, säger Balettakademiens rektor, Jan Åström. Han anser att det skulle likställas dansarnas yrke med högskoleutbildade yrkesgrupper som musiker, skådespelare, scenografer och teatertekniker. Ett annat argument är att utbildningen därmed också skulle bli gratis. I dag betalar eleverna 26 000 kronor per termin. En kandidatexamen skulle också ge tillträde till en större arbetsmarknad och bredare möjligheter till fortsatta studier.

Balettakademien grundades 1957 och är idag en del av Folkuniversitetet.

Markus Gärder

Ung scen/öst fyller moppe

I år fyller barn- och ungdomsscenen Ung scen/öst 15 år, vilket firades med en jubileumsfest i oktober. Ung scen/öst startades 2001 i Linköping och är idag en av Sveriges ledande scener inom scenkonst för barn och unga. Utöver egna produktioner och gästspel driver de pedagogiska och konstnärliga projekt som ung/scen lab och ung scen/akademi. I höst spelar och turnerar de med de egna produktionerna *Baba Yaga* av Nils Poletti och Manda Stenström, samt *Komma hem* av Lucia Cajchanova.

Statistik från Teatercentrum

Totalt 12 700 föreställningar för en publik på runt 805 000 personer. Det är Teatercentrums egna uppgifter för 2015 och baserar sig på svar från 76 av 93 medlemmar, fria professionella teatrar med verksamhet i hela landet och med en repertoar som täcker alla genrer för alla åldrar. Mer detaljerad statistik på Teatercentrums hemsida.

Kinnaman årets O'Neill-pristagare

Melinda Kinnaman har tilldelats årets O'Neill-pris. I motiveringen står det bland annat att Kinnaman "visar oss att människan alltid är någon annanstans, olik sig i varje ögonblick". Melinda Kinnaman är aktuell på Dramaten med nypremieren av den hyllade monologen *Jag vill inte dö, jag vill bara inte leva*, baserad på Ann Heberleins bok med samma namn.

KLYS kritisk till budgetpropositionen

I ett uttalande om årets budgetproposition ställer sig KLYS, Konstnärliga och litterära yrkesutövare, kritisk till de svaga satsningarna på kulturen. De 120 miljoner kronor fördelat på tre år som tilldelas det regionala kulturlivet anser de inte vara mer än en kompensation för teaterns kostnadsökningar. KLYS anser också att den fria scenkonsten har fått stå tillbaka i årets budget.

Nu väddar KLYS till regeringen att ta ett samlat grepp kring kulturskapares villkor i form av en handlingsplan som ska innehålla såväl rejäla kultur- och konstnärspolitiska satsningar som anpassningar av de sociala trygghetssystemen till frilansares verklighet.

Sverigeprojekt toppar EU-stöd för kulturintegration

I hård konkurrens har nio svenska organisationer fått stöd från EU-programmet Kreativa Europa. Totalt har cirka 2,3 miljoner euro fördelats till organisationer som kommer att delta i europeiska samarbeten med fokus på integration av flyktingar via konst, kultur och audiovisuella medier. Sverige och Italien har flest organisationer som fått stöd, totalt 26 stycken. Två av dessa samprojekt är svenskledda, däribland *Storytellers Without Borders* för vilket Filmcentrum är projektledare. Bland deras partners finns Historieberättarna, Vi gör vad vi kan, Lighthouse Relief samt Råfilm. Tillsammans med Addart från Grekland och Team Humanity från Danmark har projektet beviljats 200 000 euro.

Deadline för oberoende filmproducentstöd

I samband med övergången till en helstatlig filmpolitik 2017 har Svenska filminstitutet sett över stödsystemet för framför allt utveckling och produktion. Det beslutades att det årliga stödet till oberoende producenter ska finnas kvar under 2017. Sista ansökningsdag är den 2 december 2016. Observera att riktlinjerna har förtydligats gällande villkor och urvalskriterier. Därutöver har spannet för stödnivån ändrats. Det är nu möjligt att söka en stödsumma på upp till en miljon kronor. Detaljerad information och ansökningshandlingar finns på www.filminstitutet.se.

Fem får stöd för kulturexport

Kulturrådet delar för tredje gången i år ut stöd för att öka internationaliseringen och exporten av svensk konst och kultur. Fem bidrag går till scenkonsten, däribland finns Svenska Assitej och Dansstationen som ska medverka i IPAY, en av världens största scenkonstmässor för barn och unga. Stöden gäller medverkan på internationella mötesplatser för scenkonst i Nordamerika.

Dröm om andrahandsboende för Operan och Dramaten

Kungliga Operan som en del av ett nytt shoppingcentrum i Sundbyberg. Det hoppas kommunen ska ske när Dramatens och operans gemensamma verkstäder i Gäddviken, Nacka, stängs 2021. Arkitekt för Sundbybergs förslag, Thomas Sandell, vill skapa 700 platser i ett nytt kulturhus bestående av en enorm glasfasad ut mot ett torg i syfte att bokstavligen göra scenkonsten mer transparent. Även nya lokaler för verkstäder, ateljéer och repetitionslokaler ska i Sandells förslag vara öppna för allmänheten.

Övriga intresserade värdar åt de två nationalscenerna är Nacka, Järfälla och Huddinge. Men en ny, fast scen utöver verkstäder är något som Dramaten ställer sig frågande inför.

– Det är inget som vi har bestämt eller beställt, det är kommunernas egna drömmar, säger Mimmi Fristorp, pressansvarig på Dramaten till Scen och film.

Linnéa är scenkonstens stöttepelare i Boden

Mårta Thisner

Linnéa Byberg, 40, från Boden är Riksteaterns fundament.

Hon är en av alla hundratal oavlönade volontärer runt om i Sverige och drivs av sin passion.

– Jag vill se till att vi har ett rikt kulturliv, säger hon.

I oktober fick Boden besök av Riksteaterns föreställning *Fäboland*

DET ÄR TORSDAG EFTERMIDDAG i Boden i Norrbotten. Den första oktoberkylan har slagit till och det är halt på backen när scenutrustningen ska bäras in till Björknässkolans aula.

Om några timmar är det dags för succéföreställningen *Fäboland*. Turnéledaren Anna Gideonsson och ljudteknikern Marcus Wass tar hjälp av ett par lokala förmågor för att ännu en gång bygga upp den lilla scendekoren, med ett tält, en ko och en get.

Föreställningen kommer närmast från Storuman i Västerbottens inland, en liten ort som mest blivit känd för den friskspråkige skidskytten Björn Ferry.

Det här är norra Norrland. Så det är en respektingivande resa de har i benen.

Föreställningen i Boden är den sista för den här svängen. Sedan väntar en vecka ledigt för gänget på fem personer, med skådespelarna Samantha Ohlanders och Sara Parkman i spetsen, som nästan börjat växa ihop till en familj. Därefter rullar det igång igen på orter få kan pricka in på en karta. Ytterjärna torsdag, Tobo fredag, Västerfärnebo lördag, Ludvika söndag och Leksand måndag...

När sista föreställningen ges i Stockholm i december har 40 föreställningar avverkats.

– Än så länge har det varit slutsålt och vi är så lyckliga över det, säger Anna.

PÅ VARJE ORT FINNS EN lokalförening som gör föreställningen möjlig. En grupp entusiaster som brinner för teater, som offrar kvällar, helger och semesterdagar åt att ge sin lilla bygd ett rikt kulturliv. I Boden bärs den föreningen upp av Linnéa Byberg.

När hon stormar in i lokalen vid halv fyra är scenbygget nästan färdigt. Hon kommer direkt från sitt ordinarie arbete som lärare och förklarar att hon lyckades komma loss lite tidigare.

Turnéledaren frågar Linnéa hur många hon tror kommer för att se kvällens föreställning.

– Vi har sålt ungefär 100 förköp. Dessutom tror jag att vi säljer ungefär 50 biljetter vid dörren, säger hon.

– Bra, då tycker jag vi spärrar av sidosektionerna och så fyller vi mittensektionen.

Någon halvtimme senare har Linnéa satt sig in i läget, insett att

I fyra år har Linnéa Byberg varit motorn i Bodens teaterförening.
– Jag har alltid varit engagerad i saker. Men det här är nog det roligaste jag har gjort, säger hon.

Ulf B Jonsson

Turnéledaren Anna Gideonsson sätter än en gång upp tältet som utgör centrum för föreställningen *Fäboland*.
– Det har gått över förväntan. Vi har haft slutsålt överallt, säger hon.

allt är under kontroll och kan ta sig tid för en liten intervju.

Vi börjar prata om passionen och att tycka att det är värt all oavlönad tid som går åt till Riksteaterns lokalförening. Allt hon ska hinna med vid sidan om sitt familjeliv och sitt yrke som lärare i svenska och engelska.

– Jag vågar inte räkna på hur många timmar jag lägger ner, men jag kommer från en familj som jobbade mycket ideellt. Pappa var simtränare och mamma var politiskt aktiv i många år. Jag har med mig ett engagemang hemifrån så för mig är det inget konstigt, säger hon.

Linnéa Byberg beskriver sig själv som en ”doer”, en person som vägrar sitta och gnälla. Ska det bli något gjort så är hon allt som oftast beredd att göra det själv. Hon berättar lite stolt att hon faktiskt handplockades till lokalföreningen. De som satt i styrel-

sen tyckte att den borde förnygras och upptäckte att det en tjej i 35-årsåldern som ändå var på de flesta föreställningar.

– Jag har alltid varit förtjust i scenkonst. Att se på teater. Jag tog på mig styrelseuppdraget för fyra år sedan av den anledningen att jag vill att det ska vara ett rikt kulturliv i Boden. Då måste man vara beredd att engagera sig. Det är min livsfilosofi: jag kan inte klaga på något om jag inte är beredd att göra något åt det.

RIKSTEATERNS LOKALFÖRENINGAR bildar ett finmaskigt nät som sträcker sig över hela Sverige. Bara i Norrbotten finns det 14 olika riksteaterföreningar – en i varje kommun. Totalt finns det ungefär 230 föreningar i Sverige.

De större har anställd personal, men det gäller inte på de mindre orterna, som Boden.

Ljudteknikern Marcus Wass har jobbat fyra år hos Riksteatern och känner sig alltid väl bemött av de lokala teaterföreningarna.

– Eldsjälarna ska ha en stor eloge för det jobb de utför, säger han.

Fäboland är en feministisk show byggd på humor och musik. Med fioler och allvarliga skämt tar Sara Parkman och Samantha Ohlanders Sverige med storm.

– Vi jobbar helt ideellt. Det unika för oss är att vi är väldigt få pensionärer. Och det försvårar såna här dagar. Vi har jobb och har svårt att komma loss. Men vi offrar alla semesterdagar och tar komptid. Och vi gör det för att vi får så mycket tillbaka.

Om man skulle fråga runt på stan, hur många tror du vet hur Riksteatern är uppbyggd och att ni har en livlig lokal förening här i Bodén?

– Inte många. Jag tror det är få som tänker på att det är helt ideella krafter bakom, säger hon.

Att Linnéa Byberg är en ovärderlig kraft för Bodéns lokalförening får vi höra från flera håll.

Anna-Karin Liljestrand sitter också i den åtta personer stora styrelsen. Hon framhåller att utan Linnéa hade det inte fungerat.

– Hon ÄR teaterföreningen. Hon håller i trådarna och vi andra gör bara som hon säger.

Hur är hon som person?

– Väldigt rak och väldigt tuff. Hon får det att flyta och jag vet inte vad vi skulle göra utan henne.

Krävande?

– Nej, det hade hon varit om hon hade lagt allt arbete på oss andra, men hon gör ju allting själv, haha.

EN STUND SENARE KOMMER de hyllade musikerna och skådespelarna Samantha Ohlanders och Sara Parkman in till scenen där de några timmar senare ska trollbinda ännu en publik.

De skakar hand med Linnéa Byberg och även de vill höra sig för hur mycket publik som väntas.

– Det är skitbra, säger Samantha när hon får höra siffran. Vi är så lyckligt lottade.

Ulf B. Jonsson

Ulf B. Jonsson

Marcus Wass och Linnéa Byberg i samtal före föreställningen.

Linnéa Byberg säger att det här uppdraget är det roligaste hon haft i sitt liv – vid sidan om när hon var ledare för babysim.

Linnéa Byberg har själv aldrig närt någon skådespelardröm. Det jobb hon gör nu är inget substitut.

– Däremot tycker jag om att arrangera. Jag vill vara spindeln i nätet. Det är det jag gillar, att fixa och rodda. Jag bokar lokaler, ordnar marknadsföring och tapetserar affischer på stan. Det har jag gjort i fyra år nu och jag stortrivs.

Och hon njuter av att allt arbete ger resultat. Bodens kulturliv har blivit större. Om bara någon vecka väntar nästa stora föreställning och det är bra publik även till den.

– Men det är lika roligt att arrangera scenkonst i byarna. Det kan vara i samarbete med skoterklubben i Svartlå, eller en byaförening i Bredåker.

Under åren har hon mött mängder med skådespelare, regissörer och producenter. Men att be henne nämna namn är nästan hopplöst.

– Jag har så uselt namnminne. Jag måste googla. Jo, förresten, jag minns Arja Saijonmaa väldigt väl, för när hon var här gick brandlarmet flera gånger och hon var så cool. Däremot har jag slagits av att alla är så varma och är utan divalater.

LJUDTEKNIKERN MARCUS "Mackan" Wass har varit fast anställd av Riksteatern i fyra år. Han tillbringar i princip 150 dagar om året på vägarna och kommer hela tiden i kontakt med de lokala teaterföreningarna. Och han har alltid känt sig väl bemött. Inte minst här i Boden.

– Dessa enorma eldsjälar ska ha en stor eloge, säger han. De

Märta Thisner

gör ett stort jobb i det tysta och tar kulturen till de små ställena. Riksteatern vilar på de där föreningarna.

LINNÉA BYBERG SÄGER ATT HON känner sig som en ambassadör för sin lilla stad. Hon sätter ett värde i att ensemblen ska ha det bra när de kommer till Boden.

– Och så gillar jag att smyga omkring och märka att publiken trivs. Jag vill höra sorlet och förväntningarna när de sätter sig. Jag älskar att se hur publiken blir berörd. Däremot har jag inget behov av att höras och synas själv. Bodens teatergrupp arrangerar föreställningar för åldrarna 2-100 år. Det kan vara barnteater eller dagföreställningar på ett servicehus.

– Barnteatern tycker jag är roligast, eftersom barn är så spontana. Att se hur de tar in hela föreställningen är så häftigt.

Vad tror du att ni betyder för Boden?

– Ja, vi betyder till exempel att de här över huvud taget kommer hit, säger hon och pekar mot gänget kring *Fäboland*.

NÅGRA TIMMAR SENARE sparkar föreställningen igång. Linnéa Byberg iakttar publiken och njuter när den skrattar högt åt Ohlanders och Parkmans fyndiga texter om livet i fäbodarna för hundra år sedan.

Allt jobb, allt slit och all stress var värt det.

Den här gången också.

JOHAN HÅKANSSON

Allvaret i ceremonier ger Liv en kick

Det är viktigt. Men filmscenografi handlar inte om liv och död.

I sin nya roll som officiant hoppas attributören Liv Ulfsdóttir få mer av verkligt allvar och ännu fler ben att stå på.

NÄR DU SOM VÄSTSVENSK film- eller teaterarbetare behöver ett mjölkpaket från sent 1970-tal, några uppstoppade ekorrar eller ett knippe svanar i glas finns det en självklar plats att börja leta på. Sakcenter heter verksamheten som sedan fem år huserar i en källare i Gothenburg Studios på Hisingen. Liv Ulfsdóttir är en av initiativtagarna som tillsammans med sex frilansande kollegor driver den ekonomiska föreningen som hyr ut saker. Hon visar runt i det välsorterade kaos som rymmer livets alla skeden.

– Här inne ska vi egentligen bara ha "saker på hjul" som rullstolar och barnvagnar men just nu står där en likkista också. Jag tror den är från någon av *Snabba cash*-filmerna, säger Liv.

Det senaste decenniet har hon främst arbetat med filmscenografi. För tillfället är det planeringen av en informationsfilm och två reklamfilmer som upptar hennes kalender. Varvat med lösa planer på hur hon kan utveckla sommarens uppdrag som pedagog inom kulturskolan, som gav mersmak. Och funderingar på hur Sakcenter kan bli mer av en mötesplats för scenografer och andra intresserade. Kanske genom workshops?

UPPVUXEN MED FRILANSANDE teaterföräldrar är Liv Ulfsdóttir van vid kort framförhållning, ojämn arbetsbörda och osäkra arbetsvillkor. Att jobba med film tycker hon är väldigt roligt men som hon säger, "inget för den som vill bli rik och utvilad". Det finns en poäng i att ha flera ben att stå på. Musik, teater och film har alltid varit stommen som Liv genom åren utvecklat åt olika håll. Ett av benen består i att hon tillsammans med jazzbasisten Max Thornberg komponerat musik- och poesiföreställningar som de spelat vid framför allt högtider som jul och nationaldag. En erfarenhet som gjort Liv Ulfsdóttir nyfiken på ceremoniernas roll i människors liv idag.

– Det finns en föreställning om att ifall man inte är kristen behövs de inte. Men jag tror att speciellt nu när vi inte har en allomfattande religion är det viktigt att man inför andra och varandra får bekräfta någonting viktigt i livet som när ett barn föds, en vigsel eller begravning.

Förra våren blev Liv Ulfsdóttir tillfrågad om att leda en namngivningsceremoni för ett nyfött barn hemma hos några vänner. Reaktionerna efteråt överväldigade henne. Många sa att de tyckte att hon skapade en väldigt fin tillställning.

ATT INTE VARA RÄDD för att vara allvarlig. Det gav mig en kick, säger Liv som sedan dess hållit i ytterligare en namngivning.

Ett par dagar efter vårt möte ska hon gå på den första av två helgkurser för officianter – den som leder en ceremoni – i Humanisternas regi. Förbundet har en förteckning länsvis över borgerliga officianter och Liv Ulfsdóttir hoppas att hon efter kursen ska få fler uppdrag. Kanske går det framöver att inkludera även Max och tillsammans kan de i ord och ton utforma exempelvis en begravning. Liv är fullt på det klara med att hon inte blir rik heller på jobbet som officiant men att det kan ge en välgörande dos av viktigt på riktigt.

– Jag har en kollega som brukar påminna om det där när vi stressar för att lösa jobbet på en filminspelning: det är ingen hjärtoperation. Det är inte värt att stressa ihjäl sig.

MARIT LARSDÖTTIR

Namn: Liv Ulfsdóttir.

Född: 1983 i Halmstad.

Bor: I lägenhet ett par kvarter från jobbet.

Bakgrund: Gick musikklass i grundskolan, filmgymnasium på Gotland och tog examen från filmarbetarutbildningen till attributör 2009. Har en fil kand i filmvetenskap sedan hon ifjol skrev den avslutande uppsatsen, en analys av vad scenografin i *Fucking Åmål* berättar om klassfällhörighet och normer.

Framtid: Skulle gärna varva jobbet som attributör med uppdrag som officiant. Gärna även som pedagog och workshopledare inom film.

Grattis, Dansalliansen 10 år!

I dag har 65 frilansande dansare möjlighet till en trygg anställningsform. Det är tack vare Dansalliansen som fyller tio år.

KATARINA ERIKSSON var en av tolv dansare som anställdes för tio år sedan. Hon har varit frilansande dansare sedan 1995 och har även ett eget danskollektiv tillsammans med två kolleger.

– Dansalliansens utbildningar och möten med koreografer och kolleger har gett mig ett nätverk av människor som jag hör ihop med. Det är fantastiskt, en social trygghet som har gett mig möjlighet att vara kvar i yrket. Jag önskar att fler dansare fick chansen att vara med.

Tyngdpunkten i Dansalliansens aktiviteter är workshops, kurser och seminarier som når 100-150 dansare per år. Den som anställs ska arbeta minst åtta månader som dansare under en tvåårsperiod.

– Det kan vara tufft att få ihop. Det är vanligt med korta kontrakt. En eller två månader, kanske veckor om det är turnéer, säger Katarina.

I den sjätte och senaste anställningsomgången för ett drygt år sedan anställdes 25-åriga Henrietta Wallberg, enligt särskilda kriterier för unga dansare.

Vad har du för förväntningar på Dansalliansen?

– Att ha en lugn och stöttande organisation i ryggen, i stället för a-kassa som flåsar en i nacken. Hittills har mina förväntningar

uppfyllts till hundra procent, säger Henrietta Wallberg.

Att Dansalliansen har kunnat erbjuda en trygg anställningsform för frilansande dansare har bidragit till att fler dansare valt att stanna kvar och utvecklas inom yrket. Det menar Suzanna Carlsson som har varit verksamhetsledare sedan starten, och hon tillägger att verksamheten också haft betydelse för att stärka det fria dansområdet.

Hur vill ni verka framöver?

– Vår målsättning är ge stöd till dansare under hela deras yrkesaktiva karriärer. För unga dansare, mentorprogram och anställning enligt särskilda kriterier och därefter stöd för karriärutveckling och karriärväxling. Vi arbetar också för att på sikt kunna anställa ett 100-tal dansare.

KAJSA OLSSON

Dansalliansen startades hösten 2006. Budgeten i dag är på knappt 18 miljoner kronor. Verksamheten är statligt finansierad och ägs av Danscentrum, Svensk Scenkonst, Teaterförbundet och Trygghetsrådet TRS. Dansalliansen har 65 anställda, genomsnittsåldern är 38 år.

RATS Teater blir en forskningsscen

RATS Teater har blivit en del av Stockholms universitet.

– Via konstnärliga produktioner vill universitetet fördjupa och bredda dialogen med samhället. Det är roligt, säger Rebecca Forsberg, grundare och konstnärlig ledare för RATS Teater.

RATS TEATER var tidigare en ideell förening som från starten 2008 har arbetat nära Institutionen för data och systemvetenskap i Kista och Husby. Teatern har gjort många konstnärliga produktioner för webben, mobilen och i det offentliga rummet, med hjälp av bland annat smarta telefoner och GPS. De är välkända i Järvamrådet och har länkat ihop lokala skolor, fritidsgårdar och bibliotek med näringsliv och aktörer som Kista science city. Idén har varit att bidra till konstnärlig förnyelse genom forskning och ny teknik. Dessutom sprida konst och kultur till en bredare publik i Sverige och utomlands.

– Många internationella universitet har konst och teater knutet till sig, oftast nischade på ett specifikt område. Stockholms universitet blir först i Sverige med

att etablera en ny teater och forskningsscen med inriktning på samhällsfrågor och ny teknik. Vi får en Black box mitt i Husby där vi kan göra olika uppsättningar likväl som bjuda in till seminarier och workshops.

RATS Teater har nu möjlighet att jobba mer långsiktigt inom Stockholms universitet, och kan öka medvetenheten om att kultur är en samhällsaktör att räkna med.

– Just nu spelar vi in en scenpod-serie på Stockholms universitet. Den släpps i mitten på november. Karin Helander, teaterprofessor och teaterkritiker, och jag träffar en rad personer inom scenkonsten för att lyfta olika teman och fenomen inom teater. Det kan vara exempelvis regi, scenografi eller teatermusik. Till en början gör vi tio avsnitt, men den ska finnas på flera

Karin Helander och Rebecca Forsberg.

portaler som på RATS Teaters hemsida och på Itunes.

RATS Teaters uppdrag är att kommunisera forskningen till en bredare allmänhet och att hitta nya studentgrupper som idag inte naturligt söker sig till utbildning.

– Just därför är placeringen i förorten så viktig. Vår scen står färdig nästa höst, säger Rebecca.

MAGDALENA BOMAN

RATS är en förkortning av research, arts & technology for science. Teatern har gjort uppsättningar som *Women in science* (2013), *Antigone i Husby* (2014), *Exil – fria poeter på flykt* (2016). Läs mer på hemsidan:

www.ratssteater.se

Tankar i luften på väg till LA

FAN! BLIR IGENKÄND på planet till Los Angeles. Jag vill bara sova när en bitsk svensk kulturvetare bänkar sig. Mumlar om konst och filmpolitik. Jag lyssnar med halva hjärnan.

– Det du inte förstår är att konsten måste vara totalt fri! Den ska inte användas som politiskt redskap!

– De två meningarna motsäger varandra, inflikar jag.

Trots kognitiv dissonans fortsätter kulturvetaren som en retorisk ångvält. Det sista jag hör innan jag somnar är "identitetspolitik... Pol Pot... Stalinism..." Zzzzz.

LA: Handelskammaren och Filminstitutet anordnar Gender Summit. Sundance, AFI, Fox, HBO, Netflix är med. Ordföranden för det amerikanska skådespelarfacket SAG/AFTRA gör koppling mellan gender och diversity. Vi måste göra både och, inte antingen eller. "These struggles must empower each other." Check.

En ung driven producent med miljontals följare och massiva billboards på Sunset Blvd påpekar att teknologiskiftet och den kulturella normkritiken samspekar i ett framtida medielandskap: 00-kidsen accepterar inte den vita, manliga heteronormen. De har en annan medvetenhet. De kräver nya röster, nya historier. "They won't buy the same old bullshit." Netflix har fattat. Jag försöker säga något smart i panelen. Misslyckas. Skyller på moderatören.

Cocktailparty. En agent med vass tunga: "De bästa producenterna vill delta i förändringen. De mediokra står och grinar för att förändring är otäckt."

Feberdröm. I drömmen hytter Ulf Adelsohn med fingret och skäller på mig! "Det är precis som jag alltid sagt, Baker! Bidragstagare blir passiviserade!"

– Institutet delar ut stöd, inte bidrag, försöker jag förklara för Uffe i drömmen.

På planet igen. I Harvard Business Review står det "Det kan vara sant att det saknas kompetenta kvinnor i affärsvärlden. Men först måste vi fråga oss hur den manliga dominansen skapar djupt ojämlika anställningsrutiner." Respekt!

Jag tänker att Clinton vs Trump är en perfekt metafor för gender: hon utrustad med kompetens, kunskap och politiska idéer. Han endast utrustad med vitt, manligt privilegium. Gör en flyktig koppling till filmbranschen.

EN SVENSK PRODUCENT tittar fram mellan sätena. Han satt med illrött ansikte under min panel och verkade vilja explodera.

– Men ni måste ni ju titta på KVALITETEN! Det gör ni inte!

– Du måste skilja på STÖDGIVNING och KVALITETSBEDÖMNING. Ett kvalitativt projekt är en förutsättning. Stödgivningskraven ställs separat. Du måste leva upp till båda.

– Men filminstitutet ställer så många krav. Det är så jobbigt.

Filminstitutet delar ut stöd, inte bidrag, vill jag säga. Men låter bli. Istället säger jag:

– Alla pengar har en kostnad. Privata pengar får du betala med andelar i filmen. Regionala pengar kräver att du filmar i regionen och statliga pengar ställer demokratiska krav. Inte svårare än så.

Han tänker skriva till Anna Serner och kräva att det blir lättare att "få ut sina pengar".

På planet visas en superhjältefilm. Hjälten räddar planeten. Amerikanska flaggan fladdrar. Tänker på den bitska kulturvetaren som avskyr politisk film. Här har hen något att bita i!

BAKER KARIM

Trött på krångel med intyg?

Arbetsgivarintyg snabbt och enkelt med arbetsgivarintyg.nu

Så här går det till:

Din arbetsgivare loggar in med sin e-legitimation på arbetsgivarintyg.nu och fyller i alla uppgifter.

Om ni kommer överens om att arbetsgivarintyget ska skickas elektroniskt måste du ge din arbetsgivare din e-postadress och ditt mobilnummer. När arbetsgivaren har fyllt i alla uppgifter och signerat intyget får du ett mejl och ett sms. Nu loggar du in med din e-legitimation för att kontrollera intyget och sedan skicka det till oss.

Unionen
A-KASSAN

Mer information kring kulturarbete hittar du på vår hemsida www.unionenakassa.se/arbetslöshetsförsäkringen/kulturarbete
Telefon 0770-77 77 88 (knappval 4). Du kan också nå oss via Mina Sidor eller om du väljer att skicka ett mail till kultursektionen@unionen.se

Paloma vill skapa debatt om dansens otillgänglighet

Danspedagoger måste tala mer om normer och blicken på kroppen. Det menar Paloma Madrid som är i full färd med att bilda en plattform för yrkesgruppen tillsammans med Moa Sahlin inom avdelningen Pedagogerna.

– Dans är små utspridda öar. Vi vill uppmuntra folk att utbilda sig och ta för sig av samtiden. Vi vill jobba över gränser och genrer. Först då skapar vi en rörelse bland pedagoger, säger Paloma Madrid.

HON HAR NYLIGEN HAFT premiär på Dramaten med föreställningen *Svenska Hijabis*, ett gästspel av Community Teater & Dans, där hon står för koreografin. Paloma är danspedagog i botten och hjärtat brinner för normkritiska frågor. Genom Teaterförbundet vill hon synliggöra en dialog bland danspedagoger.

– Det har varit en röd tråd i mitt dansliv att driva kritiska frågor om vilka kroppar som äger vår samtid. Det är viktigt att dansen representerar alla olika typer av kroppar och danser. Danspedagoger har ett stort ansvar i att bygga självkänsla hos folk vi möter. Vi måste sträva efter en förändring på institutioner och på skolans alla nivåer.

Efter att Paloma utbildade sig till danspedagog hamnade hon på Moderna Dansteatern där hon fyra år i rad producerade den normkritiska festivalen *Underground goes Overground*, just för att syna frågorna: vem är det som står på scen? vilka tittar på konsten? och vilka är koreograferna? Hon ville problematisera och ifrågasätta varför dansen inte är tillgänglig för alla.

– Det ledde till projektet *Dans i lägenhet*, en föreställning som lånades ut via biblioteket. Syftet var att göra dansen tillgänglig i en intim miljö, vi repeterade i kvarterslokaler ihop med lokala

dansare. Vi genomförde projektet i Alby, Fittja, Fisksätra och vi turnerade utomlands. Alltid med lokala dansare i olika genrer, street, cirkus, performance. Det var otroligt fint att träffa publiken så nära, att tala med folk som aldrig haft kontakt med och vetat om att det finns nutida scener. Med folk som inte har en självklar förankring i den finkulturella världen, säger Paloma.

PROBLEMET ÄR STRUKTURELLT, påpekar hon. Att utbilda sig på en dansskola är inte självklart. Det är sammanhang många inte känner igen, dels genom praktiken, dels för att en vit hegemoni fortfarande finns på dessa platser, lärarna är vita och städaren mörk.

– Visst. Det görs skillnad. Pedagogerna försöker förändra. Men det går långsamt. De som anställer pedagoger är inte representativa för den mångfald vi talar om. När vi pratar kropp är det praktiskt att vara där, spegla och se, prata och formulera kunskap om vad man vill dansa. Vi talar om mångfald i dansvärlden, men kunskapsluckan är stor när vi kommer till högre utbildningsnivåer. Det märkte jag själv när jag gjorde min master i koreografi dryga tio år efter att jag utbildat mig till danspedagog. Jag kände

Magdalena Boman

mig så ensam i mitt arbete där, säger Paloma. Hennes ämne handlade just om den mångfald som inte finns på institutioner, om det sociala: hud, klass, sexualitet, blicken på kroppen när man blir kategoriserad på det här sättet och hur kroppen politiseras.

PALOMA HAR SJÄLV TAGIT lektioner i flamenco med självlärd pedagog på fritidsgårdar när hon var yngre.

– Genom pedagogiken möter vi folk, kroppar, elever och studenter, och jag vet vilka som vågar välja att bli pedagoger. Till sammans kan vi utforska frågor som intersektionalitet. Vi vill samla folk och tala om detta, är detta aktuellt för er? Vi har ju erfarenheter från golvet när vi möter studenter och när vi möter publiken.

Danspedagogerna måste själva våga, tycka, känna, framför allt agera och organisera sig för verkligheten idag, menar Paloma.

– Den rösten måste bli starkare. Jag vet att den finns inom danspedagogiken, det finns namn, det finns en rörelse. Vi är många medlemmar, men fler måste engagera sig och ta större plats. Jag vågar påstå att de som söker sig till dans idag kommer från andra bakgrunder, de har andra erfarenheter och de blir allt

fler. Jag undrar då: Hur jobbar vi med dessa kroppar och dansformer som inte når in på institutioner och skolor?

MOA OCH PALOMA VÄLKOMNAR folk som vill vara med att arbeta med frågorna. De ska träffa Lärarförbundet eftersom danspedagogerna är dubbelanslutna och de vill även driva frågan om Dans i skolan. Det har varit nedskärningar på de estetiska linjerna och Teaterförbundet har bidragit med extra anslag för att det ska bli möjligt att bilda en plattform för danspedagoger.

– Min dröm är att se detta växa och med ögonen tydligt förankrade på representation och intersektionalitet. Det är våra framtidsfrågor, avslutar Paloma Madrid.

MAGDALENA BOMAN

Intersektionalitet är en feministisk sociologiskt kritisk teori som kan formas praktiskt. Ett analytiskt hjälpmedel för att ställa frågor och diskutera hur olika former av diskriminerande maktordningar samverkar i ett samhälle.

Gandhi genomsyrar mötet mellan opera och nycirkus

Att överskrida gränser och låta konstformer mötas är en passion för cirkusdirektören Tilde Björfors. I Folkoperans och Philip Glass crossover-verk *Satyagraha* möts operakonst och nycirkus. Tilde Björfors och operasångerskan Karolina Blixt berättar om arbetet.

Markus Gärder

EGENTLIGEN VAR DET tänkt att Tilde Björfors skulle sätta upp ett verk av Puccini på Folkoperan. Processen var ganska långt gången och castingen av sångarna var nästan klar. Tilde och scenografen Dan Potra var på residens hos Robert Wilson och jobbade intensivt med förberedelserna och scenografin. Som paus från Puccini spelade de Philip Glass musik, efterhand blev det mer och mer Glass och framförallt *Satyagraha*. När de kom hem visade det sig att det uppstått problem med rättigheterna för Puccinis verk.

– Jag föreslog då att vi skulle göra *Satyagraha*. Att växla spår så sent var på sätt och vis en vansinnesgrej. Operan hade ju dessutom aldrig tidigare sjungits i Sverige och det var svårt att veta vilka röster som skulle klara verket. Men Folkoperans ledning var modig nog att anta utmaningen så vi drog igång arbetet, berättar Tilde.

DET ÄR TIDIG MORGON på Folkoperan och sångaren Karolina Blixt är aningen trött, samtidigt ser hon mycket nöjd ut efter att ha spelat kvällen innan.

– Allt har varit så lustfyllt! Jag har lärt mig otroligt mycket om mitt eget instrument genom den här

processen. Det var en dröm att få arbeta med Tilde och Cirkus Cirkör, att få träda in i den världen av fantasi lockade mig oerhört, säger Karolina.

När Folkoperans konstnärliga ledare Mellika Melouani Melani frågade Tilde om hon ville regissera en opera så trodde hon den stora utmaningen låg i gränsöverskridandet mellan cirkus och opera. Men snabbt insåg hon att det snarare handlade om att de två konstformerna skulle bli ett med musiken.

– Det extatiska i musiken och den uthållighetsmetamorfos som Philip Glass eftersträvar är rent av cirkusens element. Han vill att vi överskrider gränser, det gör att vi växer som människor, säger Tilde.

Sex veckors repetitioner är visserligen mycket kort tid ur ett cirkusperspektiv.

– Båda konstformerna är ekvilibristiska och kräver noga förberedelser. Här gör sångare dessutom cirkusnummer, och cirkusartister spelar. Det ligger något djupt existentiellt i att vi alla har valt att våga överskrida våra gränser. Föreställningen hade inte blivit vad den är om inte sångarna gått in med den lusten de hade inför uppgiften, och med nyfikenheten att inte hålla på sitt. Min fördel är, eftersom jag vet vad det innebär att arbeta i en ekvilibristisk konstform, att jag vet att sångarna måste vara trygga i sitt

hantverk för att kunna kasta sig ut, säger Tilde till Karolina.

Nycirkus är en forskande process – det handlar om kropp i mötet med andra objekt och människor med fokus på att göra det omöjliga möjligt. Men, säger Tilde, det hade inte fungerat att göra något helt nytt med den korta repetitionsperioden.

– Cirkusartister laborerar länge, det tar tid att erövra nya material. Nu hade vi ju garnnystan med oss från vår tidigare föreställning *Knitting Peace* och det gifte sig perfekt med Gandhi. Hur han spinner sin tråd som grunden för det civila motståndet. Det är ju så med det här verket, det ville bli gjort. Ibland händer det att allt passar ihop. När sådana tillfällen ges gäller det att säga JA.

Philip Glass opera kan se lätt ut, säger Karolina, men *Satyagraha* är svårt musikaliskt.

– Det är tre toner som du ska arbeta med utan att bli trött. Det går inte att släppa eller glida med, det är ett matematiskt stycke. En fras kan återkomma 55 gånger, med små variationer. Det byter taktart var 13:e takt. Dessutom sjunger vi ju på Sanskrit, som

inte är ett talat språk, och som i Glass version förvandlats till separata stavelser utan logik. Så du måste nöta in verket. Till råga på allt har vi tre olika dirigenter, som alla har sitt sätt att visa vem som ska in. Men faktum är att det är enklare när man får något fysiskt att hänga upp det på.

Det finns inte heller några avslut eller crescendo i verket, utan sångarna ska hitta formen i takten, hitta tajmingen och ha den i kroppen.

– I den disciplin som operasångare befinner sig i går det inte att göra vad som helst. Det finns fysiska begränsningar i sången. Men under de här processerna har jag fått syn på mitt instrument genom att göra andra rörelser, berättar Karolina.

KAROLINA HAR FÅTT FLERA insikter i och med *Satyagraha*.

I föreställningen gör hon något hon aldrig gjort tidigare – hon hänger i lina och sjunger.

– Jag hade ingen aning om det skulle gå. Men faktum är att

det hjälper mig snarare än att stå på ett golv. Ett golv är statiskt. Jag har upptäckt att när jag hänger där, med en fin cirkusartist under mig som håller i mig när jag hänger så hjälper tyngdlagen till. Det handlar också om tillit, jag vågar lita på och släppa min tyngd i någon annans hand. Tyngdkraften gör att jag kan ha ännu mer stöd, släppa bäcken och komma ner i kroppen och leverera så mycket volym när jag hänger.

Sex veckor är en vanlig repetitionsperiod för sångare, de jobbar musikaliskt på sal först, går sedan ner på scen och jobbar med regissören, så kommer dirigenten och mot slutet orkestern. I det här fallet kom orkestern in en och en halv vecka innan premiär. Det mest utmanande för Tilde var nog att dirigenten kom in så sent i det konkreta arbetet.

– Matthew Wood började efter tre veckor, han kände inte till mig och hade inte sett mina föreställningar. Vi har gjort en spännande resa ihop. Men det var nog lite av en chock för honom för det var så många nya ljud på scen. En motor i taket som låter och

flyttar scenografi, dunk från trampoliner och cirkusartister som klampar. Jag vet ju att det är så här i början, men att det blir smidigt musikaliskt med tiden. Han var protektionistisk mot verket. Med all rätt! Samtidigt var vi i den del av processen där artisterna måste få prova sig fram om de ska ha en chans att skapa nytt i tid till premiär. Det ligger hundratals timmar av utforskande, träning och finslipande bakom linor som dras ut nästan ljudlöst och rörelser som ser viktlösa ut. Det är svårt med en nej-röst i ett tidigt skede, det måste vara högt i tak för att inte bromsa möjligheterna att nå fram i tid. Det var lite kris, vi hade samtal, efter hand när han märkte att jag också arbetade för att uppnå en musikalisk tajming. Det roliga är att han är så glad över resultatet idag!

ATT ORKA VARA I DE där friktionerna, och inte styra upp för snabbt, har Tilde med tiden blivit allt mer medveten om. Också operasångare behöver tid så att varje moment kan få verka fram.

– Musiken kommer ofta som ett block för sig i slutet. Det kan

Markus Gärder

vara jättefrustrerande om en dirigent går in och pillar med musiken när man jobbar med en karaktär och ställer scener ihop med en regissör. Det är svårt att göra båda processerna samtidigt. Men det vore härligt om den musikaliska ledaren klev in i för-processen och pratade ihop sig om verket med scenograf, regissör och koreograf. Det skulle kunna vara till gagn för processen om det hände lite oftare, säger Karolina.

FÖR TILDE BLEV DET i det närmaste en chock när hon fick reda på att det är regissören som gör strykningar i verket.

– Jag läser ju knappt ens noter, det vore att häda mot Philip Glass. Det arbetet vill jag göra ihop med den musikaliska ledaren. Om Matthew hade varit med från början hade planeringen av processen blivit bättre. Det finns inget att förlora på att den musikaliska ledaren och regissören ses tidigare, att alla är med i kreatörsdiskussionerna.

Kanske är detta en historisk rest i operavärlden, där musiken traditionellt varit huvudkoncept. Men nu när andra konstformer stigit in i och fått en starkare position inom konstområdet blir det mer komplicerat, menar Tilde.

I lägen när kaos råder vill folk ofta ha en regissör som styr upp.

– Min väg går genom medskapandet och lusten. Men en gränsöverskridande process kräver att de som jobbar med den också vill släppa kontrollen. Sker det när vi hundra gånger längre än vad jag kunnat tänka ut vid mitt skrivbord, och då skapas magi! För mig är det en gåva när det uppstår krokar och någonting ruckas om. Det finns ju bra och dåliga kompromisser. Ersätter du ordet kompromiss med ordet lyssnande blir det intressant. För att lyssna måste du vara tydlig med vad det är som är viktigt. Det gäller alla

som jobbar, inte minst för tekniker och andra. Det är stor skillnad om en tekniker bara är där och drar i ett snöre eller om den gör det i inlevelse med allt som sker på scen, säger Tilde.

Karolina beskriver det som om processen med *Satyagraha* lett till att hon fått fler synapser i hjärnan.

– Jag blev förvånad över hur knivigt det var att sjunga på sanskrit, följa taktarter och göra rörelser som att ta emot och ge vidare garnbollar till andra medspelare. Jag trodde aldrig det skulle gå att göra allt samtidigt. Musiken byter takt varannan takt, vi ska förflytta garnbollar i takt samtidigt som vi ska titta på en monitor och sjunga på sanskrit, stavelser på två långa toner. Men det gick!

Samspelet mellan er på scen är så vackert, påpekar Tilde. Sångarna men även musikerna ger så mycket till cirkusartisterna – ni ger kärlek till varandras konster. Alla ger till varandra.

– Publikerna ser och känner det. Jag tror Gandhi har hjälpt oss i processen. Han är en person som hela tiden ödmjukar sig inför situationen. Vi har haft någon att hålla i handen när det stormar och krisar. Gandhis tankar är kongeniala med föreställningen. När det har varit svårt har vi pratat lite med honom. Det är inget farligt, fortsatt, lär och gör om. Ha ett högre syfte med vad du gör! säger Tilde Björfors.

MAGDALENA BOMAN

Philip Glass opera *Satyagraha* handlar om Mahatma Gandhi och tar avstamp i hans syn på icke-våld som motståndsprincip. Filosofin, idén om *Satyagraha* – sanningens väg – utvecklade han som ung i Sydafrika i mötet med indiska gästarbetare.

Pusselbitar om koreografi i ny bok av Efva Lilja

"I koreografisk gestaltning kan vi välja att avstå från det linjära berättandet till förmån för en annan definition av tid (som upplevelse) och berättande (som tillstånd)." Meningen är hämtad från dansaren och koreografen Efva Liljas bok *Att koreografera dagen och låta natten vara*. Med underrubriken: *En apologi för dansen*.

Efva Lilja avstår även i sin bok från linjärt berättande. Genrer som dagboksanteckning, biografi och tidningsintervju blandas med fragment, sentenser och motton. Texten kränger men hålls samman av återkommande teman: närvaro och rörelse, kärleken och döden. Till en början irriterar texten, gör det inte lätt för läsaren; kräver ett förhållningssätt men utan hjälpande fingervisning. Boken är som en loggbok, förd i styrhytten på ett skepp ute

på ett ändlöst hav, skriven av en kapten i färd med att försöka orientera sig och ta ut en destination. När väl kompassnålen pekar i rätt riktning finns utrymme för rörelse. För dans.

Boken öser ut innehåll som spänner från minnen av en våldsam far – som varken ville ha med sin egen eller sin hustrus historia att göra... misslyckades och blev både bitter och sjuk, och som skulle drilla dottern i att åka skidor – till de egna vägvalen, möten, platser runt om i världen (under 90-talet turnerade Lilja världen över med sitt kompani E.L.D. och fick sin första fasta scen på Beckomberga sjukhus) liksom en polarexpedition till Arktis efter vilken ingenting blev sig likt mer än den osvikliga relationen till dansen.

Någonstans nämns pusselbitar. Så kan

också boken beskrivas: som en kartong pusselbitar att hålla ut och para ihop till ett större motiv. Sedan ned med bitarna i kartongen igen när pusslet är lagt. *Att koreografera dagen och låta natten vara* är inget bokslut. Ständigt manar Efva Lilja på sig själv, och dansen. "Det vi gör i handling, i rörelse, påverkar mer än vad vi säger. Kunskap i och om koreografi som handlande och tänkande utvecklas genom erfarenhet, studier och den forskning som ger nödvändig expertis för att kunna vara specifik... En del blir till dans". Nyligen utsågs Efva Lilja till chef och konstnärlig ledare för Dansehallerne i Köpenhamn, Danmarks nationella plattform och institution för koreografisk scenkonst. En ny pusselbit.

GERT LUNDSTEDT

INSÄNDARE

Den råa cynismen grimaserar

FLYKTINGAR FALLER AV båtar ned i ett överklagt blått vatten. Drunknar och försvinner tyst i djupen. Fiskar äter på deras ansikten. De som brukade vara livs levande, leende med olika yrken, namn och åldrar. Hur ska man orka leva? När människor födda under fel stjärna möter motstånd. När Saurons arméer rustar sig mot fattiga och värnlösa. När egennyttans vidriga nuna syns vid varje landgräns. Och när mörkret faller, växlar smugglare liv mot pengar. Det är den råa cynismen som grimaserar just nu.

Det är allas vår egen spegelbild. Om vi tittar djupt. Och länge. Också jag är en obarmhärtig samarit. Sitter här vid köksbordet utan Bregott och knorrar. En ut-

bränd beståndsdel i det kapitalistiska nöjesfältet. Som med goda avsikter försökt att hålla emot. Försökt att hålla kvar barnet i min kropp. I mitt sinne. Ärligheten. Ridderligheten. Att vara snäll.

När hände det? När dog oskulden, intresset för rättvisa och andras lidande? När började vi växla pengar mot liv? Lyx mot anständighet? Och livet skulle vara det odödliga livet de luxe, lockade man. Utan att bry sig eller titta nedåt i det djupblå vattnet: Vi blev omänskliga på nolltid utan att blinka. Utan att skämmas. Vål in-formerade om priset. Skadan. Förtrycket. Orättvisan. Men utan att blinka.

Styrka blev gudomlig smörjelse. Oberoende och makt ett njutningsmedel ingen

kan motstå. Och makten är ett skydd mot samvetet.

Jag slänger smöret i väggen. Vad gör vi här? Vad är vi till för? Hur räddar man världen? Hur räddar jag mig själv? Jag skriker med hög röst. Katterna gömmer sig bakom soffan. Kanske har jag vaknat och botats från likgiltigheten. Från utbrändheten och tävlingen i prestationsambalset.

Morgondagen får visa. Om jag går från tanke till handling eller åter faller offer för flykten. Fångar en ny dag som betyder natt för någon annan.

PETER ERICSON

REGISSÖR OCH DRAMATIKER

Vill du skicka en insändare? Posta din text till: magdalena@mboman.se

ANNONSERA OM DIN VERKSAMHET

Skådespelare Ola Citron: jag söker nya utmaningar inom film, tv och teater!

Vad snabbt de drygt 20 åren som jag stått på scenen har virvlat förbi! Mycket barn- och ungdomsteater har det blivit och en del spel för vuxna. Min största TV-roll var i SVT:s julkalender Ronny och Julia 2000, där jag spelade Igor, Ronnys pappa i de 24 avsnitten.

En hel del av rollerna jag spelat har varit komiska. Clowneri och improvisation ligger mig varmt om hjärtat, men jag är inte främmande för allvar heller. Inom teaterområdet har jag arbetat både i ensemble och solo. Senaste produktion var en av Dario Fo's monologer "Daidalos och Ikaros" regisserad av Björn Granath.

Min bas har varit Skåne, där jag förvisso trivs, men jag rör gärna på mig.

Tveka inte att höra av er!

För mer info: www.teateralliansen.se/skadespelare

E-Mail: citronola@gmail.com Artistkatalogen: www.artistkatalogen.com

Vem vill jobba med mig?

Wessam Darweash

Konstn.kand. i scenografi vid konst-högskolan i Damaskus

6 års yrkeserfarenhet

Talar arabiska, engelska och förstår svenska

Behärskar 3D.Max, Photoshop

Ring eller maila mig så tar vi en kopp kaffe!

w.darweash@hotmail.com

0765-897642

Teater
Alliansen

söker
**BITRÄDANDE
VERKSAMHETSLEDARE**

Läs mer om tjänsten på
www.teateralliansen.se

**Byteatern
Kalmar Länsteater
söker teknisk chef**

Mer info på byteatern.se

BYTEATERN
KALMAR LÄNSTEATER

byteatern.se

0480 - 496940

Master Programme New Performative Practices

Last day to apply: 1 February 2017
Programme start: Autumn term 2017
www.uniarts.se

STOCKHOLM | STOCKHOLMS
UNIVERSITY | KONSTNÄRLIGA
OF THE ARTS | HÖGSKOLA

 DOCH
Dans och Cirkushögskolan
School of Dance and Circus

MASTER - BACHELOR I FILMSKAPANDE

ALLA YRKESOMRÅDEN INNOM FILM OCH TV

ansökning master 5e januari

ansökning bachelor 9e januari

STUDIESTART HÖSTEN 2017

den norske filmskolen
THE NORWEGIAN FILM SCHOOL

MUSIK•ALLIANSEN

anställer frilansande musiker och sångare!

Ansök 17 oktober–25 november 2016

Information om Musikalliansen
och hur man ansöker finns på
www.musikalliansen.org

AVSLUTNINGEN PÅ ASSITEJS PROJEKT SHADOWLAND

– föreställningar, seminarier och workshops om
rasism och rasistiska strukturer i scenkonst för
barn och unga.

1-3 DECEMBER PÅ KULTURHUSET
STADSTEATERNS BARN- OCH UNGDOMSSCEN
I SKÄRHOLMEN.

»WE COME FROM FAR, FAR AWAY«

NIE, Norge

»PAVLOVS TISPE«

Camara Joof, Norge

»TRANS[E]JICIÓN«

Riksteatern/SOMOS Dance Company, Sverige

»HELA FAMILJEN«

Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen

Fri entré med biljett.

Mer info och biljettbokning: shadowland.nu
eller kulturhusetstadsteatern.se/Skarholmen

Med stöd av Postkodsloteriets
Kulturstiftelse och Kulturhuset
Stadsteatern Skärholmen.

TEATERUNIONEN PRESENTERAR

SCENKONSTBIENNALEN

Välkommen till Scenkonstbiennalen 2017!

Den 23–28 maj ses vi i Norrköping. Scenkonstbiennalen
erbjuder föreställningar från hela landet, seminarier,
workshops, internationella gästspel och många andra
möjligheter till konstnärliga utbyten och nätverkande
med branschkollegor.

Scenkonstbiennalen arrangeras av Teaterunionen med
Östgötateatern och Upplev Norrköping som värdar.

Registreringen öppnar i mars 2017.

Vi ses!

www.teaterunionen.se

Förbundsnytt

FIA höll kongress i São Paulo

I slutet av september höll den internationella organisationen FIA kongress i São Paulo i Brasilien. Temat för årets kongress var *Acting for diversity*. FIA samlar ett hundratal förbund som organiserar utövande konstnärer inom scenkonst, film och media.

Under fyra dagar möttes representanter från hela världen i samtal och diskussioner kring aktuella frågor. De hetaste frågorna på agendan var mångfald, upphovsrätt, kollektivavtal och egenföretagarnas rätt till organisering. Bland annat presenterades en enkät om diskriminering av hbtq-artister. Studien presenteras på FIAs

webplats fia-actors.com, där det också finns annat material från kongressen. Dagordningen innehöll även rapporter från olika regionala grupper inom FIA, motioner samt valfrågor.

Den kanadensiska skådespelaren Ferne Downey, ordförande för ACTRA i Kanada, valdes om som ordförande för en andra mandatperiod, och Sverige valdes om för en andra period i FIAs Executive Committee som utgörs av 15 nationer.

Teaterförbundet för scen och film var på plats i São Paulo, och representerades av Mika Romanus, förbundsdirektör, och Ulf Mårtens, vd för Rättighetsbolaget.

En dag i Medlemsrådgivningen

En medlem kontaktade medlemsrådgivningen angående problem med arbetstider och arbetsmiljö. Det fanns en oro att någon skulle bli skadad på arbetsplatsen. Teaterförbundet genomförde ett besök av en ombudsman och det regionala skyddsombudet.

Efter en genomgång av arbetsplatsen och möte med ledningen åtgärdades problemen.

Det är av stor vikt att våra medlemmar kontaktar oss när det uppstår problem så att vi kan undersöka saken. Hellre ett mejl eller telefonsamtal för mycket än för lite!

Har du frågor om lön, kontrakt, avtal eller något annat som rör din arbetsituation, kontakta Teaterförbundets medlemsrådgivning på jour@teaterforbundet.se eller per telefon 08 – 441 13 00 (mån–fre 9–12).

SOK-stiftelsen startar sin verksamhet

Den 1 november startar SOK-stiftelsen, Scenkonstens Omställnings- och Karriärväxlingsstiftelse. Den har bildats för att ge stöd till frivillig karriärväxling för vissa konstnärliga yrkesgrupper som är eller har varit anställda på offentligt finansierade scenkonstinstitutioner.

Till grund för SOK-stiftelsen ligger ett kollektivavtal som tecknats mellan arbetsgivarorganisationen Svensk Scenkonst och de fackliga organisationerna Teaterförbundet för scen och film och Sveriges Yrkesmusikerförbund. Drygt 50 offentligt finansierade scenkonstinstitutioner omfattas av kollektivavtalet.

Förhoppningen är att det kommer få stor betydelse för de konstnärliga grupper som omfattas av avtalet: dansare, sångso-lister, korister, musikalartister och musiker. Avtalet gäller både tillsvidareanställda, visstidsanställda och frilansare.

Avtalet ersätter den statligt reglerade ordningen med lägre pensionsålder för vissa yrkesgrupper som gällde tidigare, den så kallade PISA-förordningen. Läs mer på www.sokstiftelsen.se.

Konferens för lokalavdelningarna

I mitten av oktober höll Teaterförbundet för scen och film en lokalavdelningskonferens utanför Stockholm. Där samlades förtroendevalda från landets alla institutionsteatrar. Deltog gjorde även delegationen för institutionsteateravtalet. Under dagarna diskuterades den kommande avtalsrörelsen och andra gemensamma frågor, som arbetstider, rekrytering och yrkesintroduktionsanställningar.

Lägenhet att hyra i Stockholm

Teaterförbundet disponerar en lägenhet på 3 rok på Regeringsgatan i Stockholm. Lägenheten kan hyras för tillfälligt boende mellan 3 och 6 månader. Prioriterade är förtroendevalda och/eller aktiva medlemmar i Teaterförbundet, bosatta utanför Stockholm. Uthyrningen sker efter individuell prövning där hänsyn tas till de omständigheter som ligger bakom ansökan. Lägenheten är möblerad och hyran är för närvarande 11 000 kronor/månad.

Om du är intresserad av att hyra lägenheten kontakta info@teaterforbundet.se

Teaterförbundet / för scen och film

Förbundsstyrelsen

Verkställande utskott: Anna Carlson (skådespelare) ordförande, Minna Krook (koreograf), vice ordförande, Thomas Nording (scen tekniker), Peter Schildt (filmregissör), Theresé Hörnqvist (producent).

Övriga ledamöter: Måns Clausen (skådespelare), Ulrika Dalenstam (producent), Robert Forsman (tekniker), Andrzej Glosniak (dansare), Zofi Nilsson (scenograf), Simon Norrthon (skådespelare), Martyna Lisowska (musikalartist), Inga Onn (skådespelare), Pontus Plaenge (skådespelare/regissör), Annika Stödborg (maskdesign film).

Kontakt: Förbundsstyrelsens e-postadresser finns på webben under fliken förbundet/organisationen.

Teaterförbundets kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@teaterforbundet.se
Hemsida: www.teaterforbundet.se
facebook.com/teaterforbundet
twitter.com/teaterforbundet

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet. På teaterforbundet.se hittar du mer information och fler nyheter. Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@teaterforbundet.se

RASSTEREOTYPER I POPULÄRKULTUREN

Föreläsning av **Victoria Kawesa**, forskare i genusvetenskap, Linköpings universitet.

När? Måndag 28 november, kl. 19.00

Var? Teaterförbundet, Kaplansbacken 2, Stockholm

Föranmälan till nka@teaterforbundet.se senast 21/11.

Arrangeras av Teaterförbundets normkreativa arbetsgrupp.

ÄR DITT KONTRAKT OK?

Har du fått ett nytt uppdrag och är osäker på om kontraktet är skrivet som det ska? Du som är medlem kan höra av dig till Teaterförbundets medlemsjour så hjälper våra jurister dig att granska kontraktet.

Kontakta jour@teaterforbundet.se
eller ring 08-441 13 00.

FAKTURERINGS- SERVICE

DU BEHÖVER INTE HA EGET FÖRETAG FÖR ATT TA JOBB MED FAKTURA

Om arbetsgivaren kräver faktura kan du som medlem i Teaterförbundet istället använda dig av Servicebolagets faktureringservice som en mellanhand mellan dig och uppdragsgivaren vid korta uppdrag.

Servicebolaget fakturerar uppdragsgivaren, betalar ut ersättning till dig och betalar in skatt och arbetsgivaravgift.

Har du frågor kan du skicka en e-post till info@teaterforbundet.se
eller ringa 08-441 13 00.

Läs mer på www.teaterforbundet.se

Kalendarium

- 09 nov **Stockholms Filmfestival**
Stockholms 27:e internationella filmfestival 9–20 november 2016.
- 10 nov **Filmcocktail på Stockholms filmfestival**
(Teaterförbundet, Dramatikerförbundet, Sveriges Filmregissörer)
- 13 nov **Yrkesavdelningskonferens**
Konferens för förtroendevalda i Teaterförbundets yrkesavdelningar.
- 14 nov **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 21 nov **Tools for creativity – med Ted Stoffer**
Workshop i Stockholm för professionella dansare. (Dansalliansen)
- 23 nov **Manusnedbrytning för film/tv**
Kurs för assistentfunktioner inom film/tv. (Kulturakademin Trappan)
- 25 nov **Musikalliansen anställer**
sångare och musikalartister. Ansökningsperiod den 17 okt–25 nov.
- 26 nov **No holding back**
– Angela Schubot och Robert Steijn håller workshop i Göteborg för professionella dansare. (Dansalliansen, Danscentrum Väst, Kulturakademin Trappan).
- 28 nov **Rasstereotyper i populärkulturen**
Seminarium med Victoria Kawesa, Stockholm. (Teaterförbundets Normkreativa arbetsgrupp).
- 28 nov **Möte med koreografen Stéphen Delattre**
Workshop i Stockholm för professionella dansare. (Dansalliansen)
- 05 dec **Möte med David Dalmo & Steppteknik**
Workshop i Stockholm för professionella dansare. (Dansalliansen)
- 06 dec **Filmkonvent'16 i Luleå**
Årets tema är filmpolitik. (Filmpool Nord)
- 12 dec **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 12 dec **Sångteknik med Annika Holmberg**
Workshop i Stockholm för professionella dansare. (Dansalliansen)
- 19 dec **Arbetsmarknadsdag film**
Seminarier och pitching för filmarbetare. (Teaterförbundet, StDH, AF Kultur)

Välkommen Nikeisha Andersson!

Varför är facket viktigt?

– Det är otroligt viktigt att veta sina rättigheter. När jag var yngre hade jag ingen aning om vad som gällde utan bara körde. Nu är jag väldigt tacksam över att jag haft turen att ha bra människor runt omkring mig som hjälpt och guidat. Men jag har hört skräckhistorier från andra. Det är grymt med Teaterförbundet som kan hjälpa till i sådana situationer.

Namn: Nikeisha Andersson.

Ålder: 24 år.

Yrke: Regissör.

Gör just nu: Långfilmsdebut med eget skrivet manus.

Tidigare jobb: Pernod Ricard, Sony Music, Warner Music, Jung Relations, UR med mera.

Favoritslogan: Du är kapten över din egen båt och bestämmer din egen destination.

Nästa film/scenkonst du ska se: Min egen.

Vad gör du om tio år: Fortsätter att göra det jag älskar, och på mitt eget sätt. Njuter av livet, har köpt ett hus till min mamma och att jag och min bästa vän Maggie är fortfarande vänner.